

Európska
komisia

PANORAMA

JESEŇ 2018/č. 66

Litva: budovanie inteligentnejšej budúcnosti

MEDZINÁRODNÁ
SPOLUPRÁ-
CA MIEST NA
CELOSVETOVEJ
ÚROVNI

PROJEKT ROAD
TRIP – TO
BOLA
ALE CESTA!

Regionálna
a mestská
politika

PANORAMA

V tomto vydaní...

Jesenné vydanie časopisu *Panorama* obsahuje širokú škálu tém od mestských otázok po medzinárodnú spoluprácu a energetickú politiku.

Z krajín sa tentokrát zameriavame na Litvu. Minister financií Vilius Šapoka v rozhovore vysvetľuje, ako Litva využila finančné prostriedky EÚ na zvýšenie konkurencieschopnosti a produktivity krajiny prostredníctvom investícií do rozvoja podnikania. Ilustrujú to podrobné profily piatich nových projektov. V časti Zachytené fotoaparátom skúmame projekty financované v nemeckom regióne Porýnie-Falcko.

Sledujeme, ako politika súdržnosti podporuje energiu z obnoviteľných zdrojov, nízkouhlíkovú spoločnosť a naše strategické partnerstvá s mestami na celom svete prostredníctvom programu medzinárodnej mestskej spolupráce, a upriamujeme

pozornosť na výsledky nedávnej správy o podnikaní v Chorvátsku, Českej republike, Portugalsku a na Slovensku.

Odhaľujeme víťazov tohtoročnej fotografickej a blogovej súťaže #EUinmyregion a vraciame sa k nedávno ukončenému projektu Road Trip prostredníctvom vyjadrení všetkých ôsmich mladých účastníkov, s ktorými sme sa rozprávali v Berlíne po ukončení ich dobrodružstiev. V časti venovanej projektom navštevujeme Gibraltár, Rumunsko a Nemecko.

AGNÈS MONFRET

Vedúca oddelenia pre komunikáciu, Generálne riaditeľstvo pre regionálnu a mestskú politiku, Európska komisia

Obrázok na titulnej strane: Thinkstock/Aleh Varanishcha

04

12

17

28

EDITORIÁL.....	3	POHĽAD EURO CITIES NA MESTSKÝ ROZMER.....	22
PODPORA ČISTEJ A SPRAVODLIVEJ ENERGETICKEJ ÚNIE.....	4	HODNOTENIE PARTNERSTIEV MIEST.....	24
KOHÉZNE FINANCOVANIE V DOLNOM RAKÚSKU.....	7	LITVA: NA ROZUMNEJ CESTE.....	28
EÚ INVESTUJE DO RUMUNSKÝCH MIEST.....	8	MAPY: PRÍSTUPNOSŤ K UNIVERZITÁM.....	36
KOHÉZNE FINANCOVANIE V NEMECKU.....	9	ZACHYTENÉ FOTOAPARÁTOM V PORÝNÍ-FALCKU.....	38
O PODNIKANÍ.....	10	INFORMAČNÉ MIESTO: EFRR A PRIDELENÉ PROSTRIEDKY Z KF.....	40
O PROJEKTE ROAD TRIP.....	12	MEDZIREGIONÁLNA SPOLUPRÁCA FUNGUJE.....	42
VÍŤAZI SÚŤAŽE #EUINMYREGION.....	16	PROJEKTY ZO SPOJENÉHO KRÁĽOVSTVA, NEMECKA A RUMUNSKA.....	44
ZAMERANIE NA YOUTH4REGIONS.....	18		
MESTSKÁ AGENDA EÚ.....	20		

EDITORIÁL

» Stromy, ktoré dnes zasadíme, musia poskytnúť našim právnikom tieň, či pochádzajú z východu alebo zo západu, z juhu alebo zo severu. Musíme im dať všetko, čo potrebujú, aby rástli a voľne dýchali. «

Týmito slovami predseda Juncker vo svojej tohtoročnej správe o stave Únie znova opätovne potvrdil plnú platnosť dlhodobého, kľúčového záväzku Únie: splniť sľuby na podporu mieru a dlhodobej prosperity pre všetkých bez ohľadu na to, kde žijú alebo odkiaľ z EÚ pochádzajú.

Ako európska komisárka pre regionálnu politiku som hrdá na to, že som v popredí politiky EÚ, ktorá to každodenne umožňuje, a to spolu s miliónmi odborníkov v oblasti politiky súdržnosti v celej Únii. Toto vydanie časopisu *Panorama* poskytuje množstvo cenných príkladov, ako ich cenná práca prispieva k dosahovaniu želanej zmeny.

O niekoľko dní sa mnohí z týchto odborníkov z celej EÚ opäť zhromaždia v Bruseli, aby sa zúčastnili nášho Európskeho týždňa regiónov a miest a priniesli svoje skúsenosti a znalosti, ako aj ich záväzok k lepšej a prosperujúcejšej Európe.

Európsky týždeň bude však tento rok určite mimoriadny. Ako uviedol predseda Juncker, v súčasnosti je „výrazný dopyt po Európe“, ktorému sa EÚ musí vyrovnáť. Musí dosahovať výsledky. Návrhy Európskej komisie na roky 2021-2027, v ktorých boli stanovené naše spoločné ambície na nové obdobie, sú prvým krokom. Teraz je však čas ísť ďalej a spojiť tieto návrhy s nápismi a projektmi, ktoré budú počas nasledujúceho desaťročia formovať túto politiku. Práve tu môžu byť prínosy účastníkov Európskeho týždňa regiónov a miest veľmi cenné.

Účastníci budú vyzvaní, aby sa podelili o svoje názory, skúsenosti a myšlienky na tri hlavné témy:

- potreba silnej politiky súdržnosti po roku 2020, ktorá prekonáva štrukturálne prekážky, zvyšuje ľudský kapitál a zlepšuje kvalitu života občanov EÚ,
- rast a regionálny rozvoj, pochopenie a riadenie regionálneho rozmeru globalizácie, digitálnej transformácie, zmeny klímy a transformácie energetiky a
- integrovaný územný rozvoj vrátane stratégií týkajúcich sa mládeže, integrácie migrantov a sociálneho vylúčenia.

Veľmi sa teším na nadchádzajúce diskusie a na množstvo nových myšlienok, ktoré sa počas podujatia objavia. Ich prostredníctvom sa určite zasadia semienka pre nové kolo programov politiky súdržnosti, a tak aj v prospech stromov, ktoré budúcim generáciám Európanov poskytnú prívetivý tieň. Je to naša zodpovednosť a som si istá, že po nejakom čase budú hrdí na naše rozhodnutia a naše odhodlanie zostať na tejto ceste bez ohľadu na to, aké sú výzvy, kde sa nachádzame alebo aká je doba. ■

CORINA CREȚU

Európska komisárka pre regionálnu politiku

Čistá a spravodlivá transformácia energetiky pre všetkých

Prechod Európy na nízkouhlíkovú spoločnosť sa stáva novou realitou v praxi. Návrhmi na politiku súdržnosti na roky 2021-2027 sa nielen urýchľuje pokrok smerom k cieľom v oblasti klímy a energetiky, ale zároveň sa podporuje hospodársky rast, vytváranie pracovných miest a podnikov, investičné príležitosti a spravodlivejší prístup k udržateľnej energii.

Celá spoločnosť sa musí mobilizovať s cieľom vyvinúť riešenia pre čistú a spravodlivú energetickú úniu. Každá zainteresovaná strana má svoju úlohu pri plnení európskych vzájomne dohodnutých cieľov v oblasti energetiky a klímy do roku 2020 a do roku 2030, ako aj záväzkov Parížskej dohody na obmedzenie zmeny klímy.

Transformácia energetiky navyše prispieva k modernizácii hospodárstva Európy. Môže podporiť hospodársky rast, investície a vedúce postavenie v oblasti technológií, podporiť regionálny rozvoj, priniesť čistejšie a zdravšie životné prostredie a zlepšiť prístup k čistejšej a bezpečnejšej energii.

Len pre energetický sektor sú v období rokov 2020-2030 potrebné značné investície vo výške približne 400 miliárd EUR, najmä v oblasti energetickej účinnosti, obnoviteľných

STRATÉGIA ENERGETICKEJ ÚNIE

Vytvorením energetickej únie sa v Európe zabezpečí bezpečná, cenovo dostupná energia šetrná ku klíme. Stratégia EÚ v oblasti energetickej únie, ktorá bola predložená v roku 2015, pozostáva z piatich úzko súvisiacich a vzájomne sa posilňujúcich rozmerov:

- › Bezpečnosť, solidarita a dôvera
- › Plne integrovaný vnútorný trh s energiou
- › Energetická účinnosť
- › Opatrenia v oblasti klímy – dekarbonizácia hospodárstva
- › Výskum, inovácia a konkurencieschopnosť

CIELE V OBLASTI KLÍMY A ENERGETIKY

zdrojov energie a infraštruktúry, zatiaľ čo prechod od tradičných sektorov, ako je uhoľný priemysel, bude mať aj sociálne náklady. Politika súdržnosti EÚ môže pomôcť regiónom a mestám vyvinúť efektívne riešenia na spravodlivú a účinnú transformáciu energetiky smerom k čistej energii, ktorá odráža rôznorodosť podmienok v celej Európe.

V rámci politiky súdržnosti sa už v súčasnom období rokov 2014-2020 podporujú partnerstvá, riešenia zdola nahor a inteligentné špecializácie v oblasti nízkouhlíkových technológií a služieb. Tie podporili udržateľné využívanie energie vo všetkých sektoroch vrátane dopravy, spolu so zvýšeným prístupom k inteligentným sieťam. Do konca roka 2017 bolo vyčlenených približne 34,5 miliardy EUR prostriedkov z politiky súdržnosti, čo je polovica plánovaného financovania na roky 2014-2020 vo výške 69 miliárd EUR, na projekty podporujúce energetickú úniu.

ENERGETICKY ÚČINNÉ DOMY V LITVE

V Litve sa približne 314 miliónov EUR z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja na roky 2014-2020 investuje do obnovy starých viacbytových obytných budov a domov na zvýšenie ich energetickej účinnosti. Očakáva sa, že modernizáciou sa zníži spotreba energie 30 000 rodín až o 60%. Na konci roka 2017 bolo zrekonštruovaných 750 budov, čo sa týkalo 19 000 rodín, prebiehala rekonštrukcia asi 400 budov a plánovala sa rekonštrukcia ďalších 700 budov.

Umožnenie zrýchlenej transformácie

Návrhy v oblasti politiky súdržnosti na obdobie rokov 2021-2027 ponúkajú kratší moderný výber priorít zameraných na inteligentnú, zelenú, nízkouhlíkovú, sociálnejšiu a prepojenejšiu Európu, ktorá je bližšie k občanom. Prinášajú pružnosť a jednoduchosť pri vytváraní integrovaných prístupov v rôznych oblastiach politiky a regiónoch, ktoré môžu urýchliť transformáciu energetiky.

Sústredením investícií na menej tém sa politika súdržnosti naďalej zameriava na to, čo je rozhodujúce pre konkurencieschopnosť a štrukturálne úpravy globalizačných výziev a technologických zmien. Zároveň sa vyhýba rozdrobeniu zdrojov, aby sa mohla zameriavať na inteligentnú a inovačnú hospodársku transformáciu regiónov a na ekologickejšiu, nízkouhlíkovú Európu.

Na vnútroštátnej úrovni je riadenie energetickej únie pre členské štáty záväzkom vypracovať integrovaný národný plán v oblasti energetiky a klímy na roky 2021 až 2030. Tento plán je teraz súčasťou modernizovaných priaznivých podmienok navrhovaných Komisiou pre politiku súdržnosti, ako aj niekoľkých ďalších opatrení spojených s energetickou účinnosťou a energiou z obnoviteľných zdrojov.

Aspekty riadenia a reformy sú pre úspech kľúčové. Príslušné odporúčania v rámci riadenia energetickej únie a európskeho semestra je potrebné zohľadniť počas fázy plánovania a vykonávania.

Navrhovaná európska mestská iniciatíva takisto posilňuje súčasnú činnosť, pričom vychádza z mestskej agendy EÚ. Podporuje inovatívne investície, zlučuje rôzne nástroje financovania na nový koherentný prístup, ktorý mestá môžu využiť na ľahšie rozvíjanie inteligentných nízkouhlíkových systémov. Medzitým sa cezhraničné programy v rámci iniciatívy Interreg budú môcť viac než kedykoľvek predtým zameriavať na inštitucionálnu spoluprácu, riešenie otázok týkajúcich sa hraníc a investovanie do spoločných služieb, pričom všetky tieto oblasti sú dôležité pre udržateľnejší energetický systém.

Doplnenie súkromných investícií

Konečným cieľom politiky je vytvoriť životaschopné trhy s energiou. Súkromné zdroje financovania by mali pokryť veľkú časť investícií v tejto oblasti, pretože projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov alebo infraštruktúry vedú k tvorbe príjmov, zatiaľ čo investície do energetickej účinnosti vedú k zníženiu nákladov na energiu.

Verejné zdroje by sa mali použiť tam, kde zlyhania trhu vedú k medzere vo financovaní. Členské štáty a regióny musia zabezpečiť, aby verejné financovanie nenahrádzalo, ale dopĺňalo a podporovalo súkromné investície vždy, keď je to potrebné, v súlade s pravidlami štátnej pomoci.

Keďže zdroje politiky súdržnosti majú byť podľa plánov na programové obdobie 2021-2027 obmedzenejšie, celkový význam finančných nástrojov by sa mal zvýšiť. Je to v súlade so všeobecným cieľom podnecovania investícií na mieste pri súčasnom maximalizovaní súkromných investícií. Zároveň sa zachováva pružnosť na dosiahnutie celkových politických cieľov hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti.

Ak časti činností nevytvárajú príjmy alebo neznižujú náklady, mohli by sa podporiť kombináciou grantov s finančnými nástrojmi, napríklad na podporu popredných inovačných technológií alebo na riešenie sociálnych problémov, ako je energetická chudoba.

Podnecovanie nových systémov

V záujme dosiahnutia dlhodobých cieľov EÚ sú potrebné zásadné zmeny v našich hospodárstvach a spoločnostiach. Čistá a spravodlivá transformácia energetiky si vyžaduje skôr systémové riešenia než optimalizáciu existujúcich systémov.

Je dôležité rozvíjať príslušné vedomosti a odborné znalosti medzi aktérmi na všetkých úrovniach. Je potrebná dobrá koordinácia medzi všetkými typmi zainteresovaných strán, verejných aj súkromných, vrátane navrhovania rôznych podporných nástrojov.

Sprievodné opatrenia by mali zahŕňať podporu budovania regionálnych a miestnych kapacít na riadenie transformácie energetiky smerom k čistej energii. Musia sa zahrnúť všetci príslušní aktéri, ako sú mimovládne organizácie, podniky, výskumní pracovníci alebo orgány.

Najmä výmena skúseností medzi krajinami môže zlepšiť kapacitu verejných a súkromných zainteresovaných strán. Na úrovni EÚ má užitočnú úlohu sieť EMA (Energy and Managing Authorities). ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE:

<https://europa.eu/ljN48TP>

VAŠIMI SLOVAMI

PANORAMA
víta vaše
príspevky!

Vašimi slovami je časť časopisu *Panorama*, v ktorej zainteresované strany na miestnej, regionálnej, vnútroštátnej a európskej úrovni predstavujú svoje úspechy za obdobie rokov 2014-2020 a delia sa o svoje názory na

aktuálne a kľúčové diskusie o politike súdržnosti po roku 2020. *Panorama* víta príspevky vo vašom jazyku, ktoré môžeme predstaviť v budúcich vydaniach. Obráťte sa na nás na adrese regio-panorama@ec.europa.eu, na ktorej získate ďalšie informácie o usmerneniach a termínoch.

Politika súdržnosti podnecuje rozvoj v Dolnom Rakúsku

Dolné Rakúsko je rozlohou najväčším a podľa počtu obyvateľov – 1,67 milióna – druhým najväčším regiónom krajiny. Dôležité sú výzvy spojené s hospodárskou dynamikou, infraštruktúrou, rastúcim počtom obyvateľov a blízkosťou Viedne, rovnako ako so skutočnosťou, že región susedí s Českou republikou a so Slovenskom.

Johanna Mikl-Leitner
Členka Európskeho výboru
regiónov
krajinská hajtmanka

Martin Eichinger
Náhradný člen Európskeho výboru
regiónov a člen vlády Dolného
Rakúska pre bývanie, prácu
a medzinárodné vzťahy

Kohézne fondy umožňujú Dolnému Rakúsku riešiť mnohé z týchto výziev a vykonávať mnohé projekty v oblasti územného rozvoja, ochrany a zachovania životného prostredia, výskumu, vývoja a nových technológií. Hospodárstvo regiónu má takisto prospech z podpory politiky súdržnosti v oblasti modernizácie podnikov a nových miest podnikania. Výsledný hospodársky rozvoj zlepšil zamestnanosť v Dolnom Rakúsku. Miera nezamestnanosti je na najnižšej úrovni za 18 rokov.

Regionálne investície do cezhraničných projektov nám umožňujú informovať občanov o myšlienke spoločnej Európy. V rámci jedného z projektov, „Dolnorakúska jazyková ofenzíva“, sa mladí ľudia jazykovo a medzikulturálne pripravujú na spoločný hospodársky a pracovný trh s Českou republikou, so Slovenskom a s neďalekým Maďarskom. V rámci ďalšej iniciatívy „Health Across“ sa zlepšuje poskytovanie zdravotnej starostlivosti pre ľudí v pohraničných regiónoch.

„Naše rozmanité regionálne projekty stimulujú cezhraničnú spoluprácu, ktorá formuje našu európsku identitu,“ hovorí Martin Eichinger, náhradný člen Európskeho výboru regiónov a člen vlády Dolného Rakúska pre bývanie, prácu a medzinárodné vzťahy.

Dolné Rakúsko bolo a v budúcnosti bude hnacou silou pre európske regióny. Srdcový tep Európy vychádza z regiónov, ktoré sú najvhodnejšie na to, aby občanom predniesli myšlienku spoločnej Európy.

V rokoch 2010/2011 Dolné Rakúsko spolu s ďalšími regiónmi a organizáciami iniciovalo prácu na politike súdržnosti EÚ, ktorá mala pokračovať vo všetkých regiónoch EÚ v období financovania na roky 2014-2020. V roku 2016 sa k našej výzve pokračovať v „regionálnej politike EÚ“ po roku 2020 pripojilo 342 regionálnych a miestnych partnerov, ktorí predstavujú 83% obyvateľstva EÚ27.

V januári 2018 som predstavil požiadavky siete predsedovi Komisie Jeanovi-Claudovi Junckerovi. Spoločne s alianciou za

súdržnosť #CohesionAlliance Výboru regiónov sme boli aktívni aj pri rokovaní o budúcom viacročnom finančnom rámci.

Mnohé z našich požiadaviek boli zahrnuté do nových návrhov Európskej komisie na politiku súdržnosti na roky 2021-2027. Zahŕňajú dostupnosť kohéznych fondov pre všetky regióny, nepretržité zameriavanie na cezhraničnú spoluprácu, koncentráciu finančných prostriedkov EÚ do oblastí s pridanou hodnotou EÚ a zjednodušenie správy.

Ďalší krok sa uskutoční na 10. európskom samite o inovácii, ktorý sa bude konať 28. novembra v Európskom parlamente. Európske regióny ukážu, že inováciu ako prioritu pre rast, zamestnanosť a pokrok nemožno vnímať izolovane od politiky súdržnosti. Obe posilňujú regióny a mestá s cieľom zaručiť spoločnú silnú a bezpečnú Európu pre všetkých občanov. ■

Investovanie do miest na podporu miestneho rozvoja

Vzhľadom na skutočnosť, že politika súdržnosti je najväčším zdrojom finančnej podpory na investície do hospodárskeho rastu a vytvárania pracovných miest, obce v Rumunsku zastávajú zjednodušenú politiku súdržnosti, ktorá zaujíma konzistentný prístup k mestám.

Robert Sorin Negoita
Predseda združenia
rumunských obcí
Primátor sektora 3 mesta Bukurešť

Rozpočtové prostriedky určené na udržateľný rozvoj miest musia byť primerané zásadnému významu miest pre rast a rozvoj krajín. Miestne orgány dokážu efektívne využívať dostupné zdroje na dosiahnutie žiaducich výsledkov, prispôbiť sa, rýchlo predvídať a reagovať na čoraz rôznorodejšie potreby občanov a byť prístupné príjmom a zodpovedať sa im. Práve miestne

orgány vyvíjajú iniciatívu so zámerom transformovať svoje vlastné mestá na centrá, ktoré sú konkurencieschopné a atraktívne pre obyvateľov.

Jednotný regulačný rámec a zavedenie nových kritérií prideľovania európskych finančných prostriedkov prispievajú k lepšiemu prispôbeniu súčasnej realite, potrebám a prioritám regiónov a miest. Konsolidácia zásady partnerstva a úloha miestnych a regionálnych orgánov pri vykonávaní politiky súdržnosti prostredníctvom ich aktívnej účasti a podpory nástrojov na stimulovanie a podporu miestneho rozvoja prostredníctvom integrovaných stratégií môžu ešte viac prispieť k zmierneniu rizika väčších regionálnych rozdielov.

Pokiaľ ide o budúcnosť po roku 2020, veríme v zjednodušenie politiky súdržnosti, zameranie zdrojov na úspešné programy s pozitívnymi výsledkami a pozitívnym vplyvom na občanov a na konsolidáciu činností v oblasti informovania a šírenia informácií. ■

Politika financovania EÚ na roky 2021-2027 z pohľadu Nemecka

Nemecké miestne orgány vítajú reformy viacročného finančného rámca (VFR), ktorých cieľom je zjednodušiť ho, zvýšiť jeho transparentnosť, riešiť nové výzvy a zaplniť medzeru vo financovaní, ktorú spôsobilo vystúpenie Spojeného kráľovstva z EÚ.

Maximilian Klein
Vedúci úradu, Europabüro
der Bayerischen Kommunen

VFR a predpisy o jednotlivých programoch financovania majú osobitný význam pre miestne orgány. Určujú smerovanie a kvalitu financovania EÚ na sedem rokov. Komisia preukázala odvahu pri navrhovaní rozpočtu, ktorý v absolútnych hodnotách v skutočnosti rastie napriek požiadavkám na dosiahnutie úspor vo všetkých oblastiach.

Politika financovania EÚ má vplyv na takmer všetky aspekty miestnych politík, či už ide o podporu inovatívnych riešení lokálnej mobility, podporu základných služieb v riedko osídlených pohraničných komunitách, alebo financovanie opatrení v záujme začleňovania pre najviac znevýhodnené skupiny obyvateľstva. Prostredníctvom fondov EÚ možno vždy dosiahnuť želanú zmenu v tom, či sa projekt realizuje, alebo nie.

Účasť na rozhodovaní o budúcnosti politík financovania je preto pre miestne orgány nanajvýš dôležitá. Bavorské

zastrešujúce organizácie miestnych orgánov už v predstihu uvažovali o tom, aký formát by malo mať budúce financovanie. Aktívne to integrovali do svojho pracovného postupu a podelili sa o svoje názory s Komisiou.

Návrhmi, o ktorých sa v súčasnosti diskutuje, sa Komisia pokúsila riešiť mnohé kľúčové žiadosti. Bolo vynaložené úsilie na zníženie byrokracie, umožnenie väčšej pružnosti pri stanovovaní a plnení cieľov a lepšie zosúladenie tematických cieľov s aktuálnymi potrebami v praxi. Miestne orgány takisto obhajujú tieto body v pokračujúcich konaniach.

Najdôležitejšou požiadavkou však bolo, aby sa podpora naďalej mohla poskytovať vo všetkých regiónoch Európy, najmä prostredníctvom európskych štrukturálnych a investičných fondov.

Tento bod Komisia v plnej miere zohľadnila. Miestne orgány takisto získali podporu Európskeho parlamentu veľkou väčšinou. Financovanie EÚ nielen prináša pridanú hodnotu v krajinách čerpajúcich finančné prostriedky z Kohézneho fondu, ale takisto zabezpečuje väčšiu súdržnosť vo všetkých členských štátoch a prispieva k tomu, aby sa obyvateľstvo ľahšie identifikovalo s EÚ a európskou myšlienkou.

Teraz je dôležité, aby členské štáty na jednej strane a Európsky parlament na strane druhej čo najskôr dosiahli dohodu. Za každú cenu je potrebné vyhnúť sa dlhotrvajúcej fáze bez akejkoľvek možnosti požiadať o finančné prostriedky EÚ. ■

Lepším podnikaním na miestnej úrovni sa vyostrojuje globálna hospodárska súťaž

V druhej správe o podnikaní v Európskej únii za rok 2018 sa analyzuje regulačné a administratívne prostredie v piatich kľúčových oblastiach v 25 mestách v Chorvátsku, Českej republike, Portugalsku a na Slovensku.

Mestá EÚ môžu zohrávať dôležitú úlohu pri vytváraní vhodných podmienok pre miestne podniky, pokiaľ ide o rast a vytváranie pracovných miest. Zároveň však platí, že nie vždy záleží na veľkosti. Nižšie sú uvedené niektoré z najdôležitejších bodov z druhého súboru správ, ktoré uverejnila Komisia a Svetová banka. Poskytujú cenné

informácie o tom, čo podporuje podnikateľov a čím bráni pri zakladaní a rozširovaní podnikov v celej EÚ.

V analýze, ktorá sa zameriava na začatie podnikania, riešenie stavebných povolení, presadzovanie zmlúv, získavanie elektriny

a registráciu majetku, sa celkovo odhaľuje nerovnomerný výkon nielen medzi členskými štátmi EÚ, ale aj v rámci každej zo štyroch krajín.

Napríklad v **Chorvátsku** podnikatelia v menších mestách Varaždin a Osijek čelia menšiemu počtu prekážok než podnikatelia v najväčších mestách krajiny. Z začať podnikáť v Splite je jednoduchšie, riešenie stavebných povolení a získavanie elektriny najlepšie funguje vo Varaždine, zatiaľ čo Osijek sa vyznačuje najlepším výkonom pri registrácii majetku a presadzovaní zmlúv.

V troch najväčších mestách v **Českej republike** – v Prahe, Brne a Ostrave – je podnikanie oveľa jednoduchšie než inde v krajine. Hlavné mesto Praha je na prvom mieste, pokiaľ ide o prístup k elektrickej energii a presadzovanie zmlúv, zatiaľ čo Brno, druhé najväčšie mesto, prekonáva iné mestá pri riešení stavebných povolení. Ďalšie veľké české mesto, Ostrava, je národným šampiónom pri registrácii majetku.

V **Portugalsku** je mesto Porto na prvom mieste, pokiaľ ide o riešenie stavebných povolení. Získavanie elektriny a presadzovanie zmlúv je pre spoločnosti jednoduchšie v meste Coimbra, zatiaľ čo registrácia majetku si vyžaduje menej byrokracie v mestách Faro, Funchal a Ponta Delgada. Na rozdiel od ostatných troch členských štátov v štúdiu majú jednotlivé portugalské mestá tendenciu viesť v rôznych sektoroch.

Darko Horvat, minister hospodárstva, Chorvátsko

Vittoria Alliaia Di Villafranca, Európska komisia

Elisabetta Capannelli, Svetová banka

„Podnikanie v EÚ“ zohráva dôležitú úlohu pri vytváraní vhodných podmienok na úspešné verejné politiky a prilákanie investícií do regiónov EÚ.

Pokiaľ ide o založenie podniku na Slovensku, na popredných miestach sú Prešov a Žilina. Získavanie stavebných povolení je najefektívnejšie v Prešove, zatiaľ čo v Žiline je ľahší prístup k elektrickej energii. Trnava vyniká svojou výkonnosťou pri registrácii majetku a Košice pri presadzovaní zmlúv. Rovnako ako v Chorvátsku, menšie mestá sú často viac ústretové voči podnikaniu, pretože sú schopné súťažiť so slovenským hlavným mestom Bratislava.

Identifikácia osvedčených postupov

Zvlášť dôležitá je skutočnosť, že najvýraznejšie rozdiely v každej krajine vyplývajú z toho, že miestne orgány majú najväčšiu autonómiu, pokiaľ ide o vypracúvanie a vykonávanie nariadení, ako sú stavebné povolenia, prístup k elektrine a presadzovanie zmlúv. V správe sa výrazne stavia na cieľných zásahoch určených na využitie existujúcich príležitostí na podporu efektívnosti a kvality regulácie prostredníctvom využitia úspor z rozsahu a investícií do modernizácie administratívy. Na tento účel analýza takisto pomáha vnútroštátnym a miestnym tvorcom rozhodnutí identifikovať existujúce riešenia v oblasti osvedčených postupov s cieľom zlepšiť miestne podnikateľské prostredia a šetriť spoločnostiam čas a peniaze.

„Podnikanie v EÚ“ zohráva dôležitú úlohu pri vytváraní vhodných podmienok na úspešné verejné politiky a prilákanie investícií do regiónov EÚ. V rámci politiky súdržnosti sa väčšina jej finančných prostriedkov investuje do menej rozvinutých regiónov a krajín, ktoré majú tendenciu mať menej priaznivé podnikateľské prostredie. V dôsledku toho bude zníženie oneskorení a nákladov, ktorým čelia firmy, rozhodujúce na to, aby týmto regiónom a krajinám pomohlo vyrovnať sa ostatným krajinám EÚ.

V 7. správe o súdržnosti, ako aj v správe Komisie o konkurencieschopnosti v regiónoch s nízkymi príjmami a s nízkym rastom bola zdôraznená potreba zlepšiť verejnú správu a dosiahnuť, aby boli postupy transparentnejšie a účinnejšie. Napríklad, zavedenie online platforiem pre registráciu, služby a poradenstvo je

obzvlášť dôležité pre malé a stredné podniky, keďže im pomáhajú riešiť administratívne požiadavky a identifikovať zdroje a prístup k financovaniu. Zníženie času potrebného na vydanie stavebných povolení je zásadné pre kľúčové infraštruktúry.

Pomocná ruka

Komisia aktívne spolupracuje s členskými štátmi a regiónmi EÚ na zlepšovaní efektívnosti verejných investícií priamo na mieste a na uvoľnení ich plného potenciálu na vytváranie rastu a pracovných miest. Spoločne so Svetovou bankou sa uskutočnila séria spoločných akcií na pomoc regiónom, najmä v Poľsku, na Slovensku a v Chorvátsku.

Corina Crețuová, komisárka pre regionálnu politiku, o týchto zisťeniach povedala: „Budúca politika súdržnosti na roky 2021–2027 bude naďalej podporovať úsilie členských štátov o to, aby regióny EÚ boli atraktívnejšími miestami na prácu a investovanie.“

Táto správa je druhou zo série „správ o činnosti“ na regionálnej úrovni financovaných Generálnym riaditeľstvom Komisie pre regionálnu a mestskú politiku. Prvá séria, uverejnená v roku 2017, sa týkala miest v Bulharsku, Maďarsku a Rumunsku (*Panorama* 62, s. 28).

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<https://bit.ly/2zHUk77>

Projekt Road Trip – to bola ale cesta!

Osem mladých ľudí absolvovalo cestu svojho života. V rámci projektu Road Trip cestovali po celej Európe, aby skúmali projekty a iniciatívy podporované EÚ. Zistili, že Európa znamená viac, než si predstavovali, a že je viac vecí, ktoré nás spájajú.

Cestovatelia, ktorí tvorili štyri dvojčlenné tímy, vyše štyroch mesiacov prechádzali Európou po týchto štyroch trasách: cez Stredozemie, pozdĺž pobrežia Atlantického oceánu, cez Pobaltie a pozdĺž Dunaja. Tempo neustávalo.

Cestovatelia pochádzali z ôsmich krajín a z rôznych prostredí a každý z nich dodal svojej vlastnej ceste trvajúcej mesiac jedinečnú perspektívu. Prešli 20 krajín, navštívili viac ako

50 projektov, ochutnali úžasné miestne jedlá, nadobudli nové skúsenosti a našli si mnoho nových priateľov.

Záverečné stretnutie v Berlíne bolo pre každého príležitosťou porovnať si svoje skúsenosti a podeliť sa o ne, či už ide o čistenie odpadu zo Stredozemného mora, návštevu umeleckého centra, ktoré prechádza cez dve časové pásma, alebo prechádzku korunami stromov v Litve.

Je to pre vás inšpirácia objavovať Európu? Ďalšie informácie nájdete na webovej lokalite projektu Road Trip, kde pre nás všetkých cestovatelia zaznamenali svoje zážitky v blogoch a vo videách. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<https://roadtripproject.eu/>

„Keď som premýšľal o Európe, napadla mi modrá vlajka so žltými hviezdami a to, že Európa nie je nič viac než spolok krajín. Je to mozaika rôznych ľudí, pritom však rovnakých.“

Louis (21, Belgicko, stredomorská trasa)

„Neustála zmena krajiny, cesta, každý nový deň, každý nový priateľ, to sú veci, ktoré si najviac cením... Som hrdý na to, že som z Ekvádoru, som hrdý na to, že žijem v Litve, a teraz som hrdý na to, že som obyvateľom Európy.“

Fabian (25, Ekvádorčan žijúci vo Vilniuse, Litva, atlantická trasa)

„Základná vec, ktorú si možno odnieť z projektu Road Trip, je zistenie, ako môžu spolupracovať ľudia a rôzne krajiny. Všetci môžeme spolupracovať, aby veci správne fungovali.“

Achilleas (22, Grécko, pobaltská trasa)

„Naučila som sa mnoho: o Európe, našom životnom prostredí, prírode a ľuďoch. Inšpirovalo a oslovilo ma to a dúfam, že vás prostredníctvom vidieť tiež.“

Yldau (24, Holandsko, atlantická trasa)

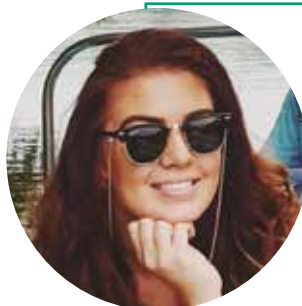
„Nebojte sa rozprávať s ľuďmi. Ide o to, snažiť sa ku každému priblížiť.“

Kenneth (20, Írsko, podunajská trasa)

„Naučila som sa veľa o sebe, o tom, kto som, o rôznych krajinách a kultúrach, o ich dejinách, o tom, čo zažili a čo očakávajú od budúcnosti.“

Susann (21, Estónsko, podunajská trasa)

„Nikdy by sme nemali zabudnúť na všetky projekty, ktoré sme navštívili. Sú dielom ľudí, ktorí chcú zmeniť spoločnosť.“

Luisa (26, Nemecko, stredomorská trasa)

„Projekt Road Trip pre mňa znamená spojenie s ľuďmi, s ktorými sme sa na ceste stretli. Znamená aj cestovanie a objavovanie nových vecí.“

Luna (23, Španielsko, pobaltská trasa)

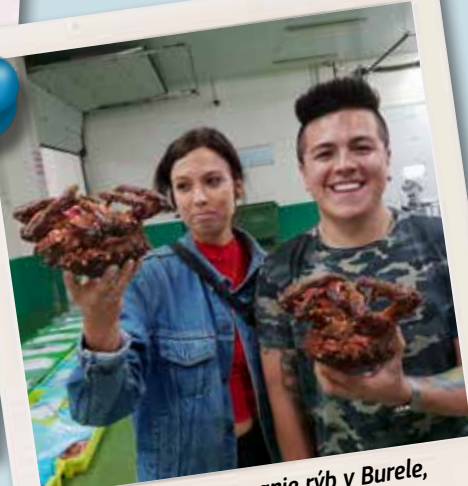

Most Rio-Antirrio, Korintský záliv, Grécko

Ako sa stať skutočným fínskym rybárom, Tornio, Fínsko

Remeselné konzervovanie rýb v Burele, Španielsko

PlantCult, Solún, Grécko

Vinovert: ochutnávka vín v Bordeaux, Francúzsko

Nová koncertná sála v Štetíne, Poľsko

Gabarage: najštýlovejší dizajnový obchod vo Viedni, Rakúsko

Andere Baustelle, hľadanie alternatívnej kariéry v Ulme, Nemecko

Achilleas a Luna

Yldau a Fabian

Kenneth a Susann

BALTIC

28. júl – 25. august

Louis a Luisa

ATLANTIC

19. máj – 16. jún

DANUBE

23. jún – 21. júl

MEDITERRANEAN

14. apríl – 12. máj

EU IN MY REGION

Príbeh o projektoch financovaných EÚ

Nemocnica v meste Kalisz, Poľsko: účinky tepelno-modernizačných prác – Andrzej Kurzynski

Súťaž #EUinmyRegion umožnila občanom objaviť tisíce projektov financovaných EÚ a podeliť sa o príbehy o nich prostredníctvom blogovej a fotografickej súťaže.

Najlepší spôsob, ako šíriť informácie o vplyvoch projektov a programov EÚ, je nechať občanov objavovať tie, ktoré majú v susedstve. Práve to je podstata súťaže #EUinmyRegion: šanca vzdelávať sa, zapojiť sa, zúčastniť sa a vyhrať.

Kampaň je organizovaná okolo štyroch iniciatív: Dni otvorených projektov EÚ, blogová súťaž, fotografická súťaž a online kvíz. Tieto aktivity povzbudzujú občanov, aby navštívili a objavovali projekty financované EÚ a prostredníctvom sociálnych médií uverejňovali obrázky, blogové príspevky, videá a skúsenosti s nimi.

Dni otvorených projektov a blogy

Tohtoročné Dni otvorených projektov EÚ sa konali hlavne v máji. Prijemcovia finančných prostriedkov EÚ privítali na viac ako 2 000 miestach svojich projektov v celej Európskej únii stovky tisíc občanov.

Blogová súťaž podporovala príbehy – blogové príspevky alebo videá – vo všetkých jazykoch EÚ o projektoch spolufinancovaných EÚ. Zo 120 predložených príspevkov porota vybrala

troch víťazov: Radu Dumitrescu z Rumunska za opis svojich osobných skúseností s projektom Erasmus+ Európsky týždeň mládeže, Amaury Bisiaux z Francúzska, ktorý cestoval vlakom po Európe a opísal novú iniciatívu DiscoverEU (Objavujte EÚ), a Maria Giner Soler zo Španielska, ktorá napísala o inovatívnych MSP podporovaných z regionálnych fondov.

Víťazi absolvujú v októbri 2018 v Bruseli trojtýždňový kurz o komunikáciách EÚ.

Kvíz a fotografie

Osem šťastných víťazov online kvízu o európskej kultúre a tradíciách napokon získalo košík plný európskych lahôdok.

Fotografická súťaž priťahuje pozornosť k významným investíciám, ktoré sa vykonali v regiónoch Európy vďaka Európskej únii. Aby sa občania zapojili do súťaže,

museli zhotoviť a poslať fotografiu projektu spolufinancovaného EÚ. Z 530 predložených fotografií vybrala porota na základe estetickej kvality, tvorivosti a súvislosti s témou súťaže 30 víťazných fotografií.

Vítazi sú:

- › Florian Juritsch
- › Fabrice Serodes
- › Lubomila Dimitrova
- › Sophie Pedrosa
- › Emmanuel Lemaigen
- › Marjorie Baque
- › Adrien Staquet a Sophie Balzing
- › Michael Lamla
- › Michail Amoiridis
- › Carmela Gioia
- › Filippo Cioffi
- › Giovanni Sogari
- › Giuseppe Pignotti a Margherita Maggi
- › Aigars Ievins
- › Alex Kaousche
- › Bram Gesink
- › Adrian Krać
- › Andrzej Kurzynski
- › Karolina Nawrot a Michał Szkuclarek
- › Eduardo Ventura a Hugo Alexandre dos Santos Couto
- › Maria Gabriela Riglea a Vasile Stoica
- › Marek Vcelka
- › Susanna Včelková a Patrik Vaclavik
- › Zane Sime

Z týchto snímok bola zostavená výstava, ktorá putuje po Európe. Otvorenie výstavy sa bude konať v októbri 2018 v Bruseli počas Európskeho týždňa regiónov a miest. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

www.euinmyregion.eu

Port de Vilanova i la Geltrú, Španielsko: rybár čistí homára, nádoby a čln – Sophie Pedrosa

Vysoké pece Belval, Luxembursko – Alex Kaousche

Hviezdne dráhy za dehydrovanými kalovými silami v Barreire/Moite, čistiareň odpadových vôd, Portugalsko – Eduardo Ventura

YOUTH4MEDIA

Mediálny program Youth4Regions podporuje rozvoj novej generácie novinárov špecializujúcich sa na regionálnu politiku. Vyzýva týchto mladých Európanov, aby sprostredkovali informácie o projektoch financovaných EÚ

Vynikajúca príležitosť pre mladšiu generáciu

Nižšie uvádzame prvý zo štyroch víťazných textov blogovacej súťaže YOUTH4MEDIA pre mladých novinárov.

Kirklees v západnom Yorkshire na severe Anglicka je s počtom obyvateľov 437 000 sídlom 11. najväčšej miestnej samosprávy v Spojenom kráľovstve. Táto oblasť za posledných 10 rokov získala najmenej 20 miliónov GBP (približne 22 miliónov EUR) predovšetkým z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR) na podporu vytvárania pracovných miest, inovácií a projektov pre mladých podnikateľov.

Z EFRR sa investovalo 1,8 milióna GBP do premeny bývalej plynárne na Bretton Business Park v Dewsbury, čím zase vzniklo okolo 130 nových pracovných miest a mnoho prosperujúcich nových podnikov.

Najpopulárnejším a najúspešnejším projektom bolo centrum Kirklees Youth Enterprise Center (KYEC), ktoré je čiastočne financované z programu EFRR na roky 2007-2013. Centrum zriadené v Creative and Media Studio School v Huddersfiede získalo viac ako 4,9 milióna GBP, aby študentom vo veku 14-19 rokov poskytlo potrebné zručnosti a finančnú podporu na založenie vlastných podnikov.

» EFRR pomáhal v oblasti Kirklees vytvárať pracovné miesta a podniky... Aká budúcnosť však nastane po brexite? «

Študenti sa naučili, ako napísať obchodný plán a založiť si podnik. Škola tiež prevádzkovala niekoľko „testovacích“ obchodov, aby im ponúkla možnosť vyskúšať si komunikáciu so skutočnými klientmi a riešenie skutočných problémov. Ich cieľom bolo vytvoriť dobrý obchodný plán, ktorý mali predstaviť porote zloženej z odborníkov na podnikanie. Ak boli ich plány dobré, mali šancu získať grant vo výške 5 000 GBP na zriadenie a prevádzku vlastného podniku, s podporou poradcu a mentora v oblasti obchodu.

Tento program doteraz pomohol 67 mladým podnikateľom začať podnikáť v regióne Kirklees. Jednou z týchto podnikateľov je Zoe Ann, ktorá študovala fotografiu na univerzite v Huddersfiede, pretože vždy chcela byť svadobnou fotografkou. S pomocou KYEC začala podnikáť ešte počas štúdia na univerzite ako 18-ročná. Štúdium ukončila v roku 2017 a začala pracovať na plný úväzok vo svojej vlastnej spoločnosti s využitím poznatkov a grantov z programu.

Keď Max Lockwood v roku 2015 získal grant na svoj obchodný plán, v Yorkshire sa o ňom písalo v novinách. Mladý podnikateľ s Downovým syndrómom začal projekt OUR T-SHIRT s cieľom rozšíriť povedomie o svojom genetickom ochorení. Témou niektorých z jeho návrhov na tričká je 21. chromozóm, napríklad hudobná klávesnica s 20 čiernymi klávesmi a jedným červeným. Tlačí aj tričká s vlastnými návrhmi alebo fotografiami zákazníkov.

Maria Ward-Brennan má 21 rokov a pochádza z mesta Carrickmacross v grófstve Monaghan v Írsku. V súčasnosti je v poslednom ročníku štúdia žurnalistiky na univerzite v Huddersfield v západnom Yorkshire v Spojenom kráľovstve. Medzi jej záujmy patrí cestovanie, čítanie a politika a dúfa, že sa v budúcnosti presťahuje do Francúzska.

EFRR pomohol v oblasti Kirklees a v Spojenom kráľovstve vytvoriť pracovné miesta a podniky, čím poskytol mladšej generácii jedinečnú príležitosť. Aká budúcnosť však nastane po brexite? Vzhľadom na to, že poskytovanie finančných prostriedkov EÚ sa má v marci 2019 zastaviť, neexistuje jasná predstava, odkiaľ budú prichádzať finančné prostriedky pre nové podniky.

A kto bude financovať príležitosti na inovácie, ktoré budú podobné ako v rámci programu KYEC? Zdá sa, že nikto nevie, aká budúcnosť čaká miestne podniky v regióne Kirklees, ktoré si čoskoro budú musieť poradiť bez európskeho financovania. ■

Zoznámte sa s mestskou agendou pre EÚ!

Mestská agenda EÚ je európsky integrovaný a koordinovaný prístup k mestským otázkam, ktorý zahŕňa aktérov na úrovni EÚ, na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni.

Mestská agenda¹ vznikla v máji 2016 prostredníctvom Amsterdamského paktu². V tomto zakladajúcom dokumente sa ministri EÚ zodpovední za mestské záležitosti dohodli, že sa zamerajú na tri piliere tvorby a vykonávania politiky EÚ: lepšiu právnu reguláciu, lepšie financovanie a lepšie vedomosti.

V rámci iniciatívy založenej na zásadách subsidiarity a proporcionality sa zišli **mestské, regionálne, vnútroštátne a európske orgány a organizácie zainteresovaných strán** z celej Európy s jedným cieľom: nájsť spoločné reakcie na rastúci počet mestských výziev.

Od začiatku mestskej agendy bolo vytvorených **12 partnerstiev**³: iniciatíva sa začala v roku 2016 partnerstvami v oblasti začlenenia migrantov a utečencov, kvality ovzdušia, bývania a mestskej chudoby. Väčšina z nich momentálne realizuje svoje akčné plány. Partnerstvá zriadené v roku 2017, ktoré sa zaoberajú digitalizáciou, obehovým hospodárstvom, mestskou mobilitou a vytváraním pracovných miest a zručnosťami v miestnom hospodárstve, tiež predložili konkrétne návrhy vo forme (návrhov) akčných plánov, ktoré sa teraz vykonávajú alebo spresňujú.

Najmladšie partnerstvá, ktoré sa venujú transformácii energetiky, adaptácii na zmenu klímy, inovatívnemu a zodpovednému verejnému obstarávaniu a udržateľnému využívaniu pôdy a riešeniam založeným na prírode, sa ku komunite mestskej agendy pripojili v lete 2017 a v súčasnosti pracujú na návrhoch akčných plánov, ktoré budú podľa predpokladov dokončené budúci rok. **Všetky partnerstvá konzultovali** tieto plány pri ich príprave s verejnosťou a pred ich dokončením a uznaním členskými štátmi ich uverejnili online na účely spätnej väzby.

Mestská agenda EÚ si je dobre vedomá, aké je **dôležité osloviť verejnosť**. Komunikácia so širokou verejnosťou sa preto uskutočňuje nielen prostredníctvom verejných prieskumov, ale aj prostredníctvom špecializovanej webovej lokality, Twitteru, e-mailu, informačného bulletinu a partnerských podujatí.

Nadchádzajúci Európsky týždeň regiónov a miest je ďalším príkladom stretnutia mestskej agendy a verejnosti: na tohtoročnom podujatí sa môžu návštevníci dozvedieť viac v tzv. Urban Corner, a to v spolupráci s EUROCITIES, so Spoločným výskumným centrom (JRC), s URBACT, iniciatívou Inovačné činnosti v mestách (UIA) a URBIS. Hry, prezentácie, vytváranie sietí a zážitky virtuálnej reality budú prostriedkom, ako predstaviť niektoré z mnohých nápadov na **zlepšenie kvality života v mestských oblastiach**. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<http://www.urbanagendaforthe.eu>

Twitter: @EUUrbanAgenda

E-mail: UA.communication@ecorys.com

¹ Pozri časopis Panorama č. 58, s. 4: <http://ec.europa.eu/!xN38Yu>

² <https://ec.europa.eu/futurium/en/content/pact-amsterdam>

³ <https://ec.europa.eu/futurium/en/urban-agenda>

ČASOVÁ OS ZNÁZORŇUJÚCA PRÁCU PARTNERSTIEV (PRIBLIŽNE TRI ROKY)

1.

Zhodnotenie
(identifikácia súčasnej
práce a súčasných
zdrojov financovania
a odborných znalostí)

2.

Identifikácia prekážok
a potenciálu

3.

Vypracovanie
akčného plánu (súbor
konkrétnych opatrení
a plán ich realizácie)

4.

Vykonávanie
akčného plánu

5.

Hodnotenie
partnerstva

„Mestská agenda je inkluzívny a participatívny nástroj, ktorého cieľom je dosiahnuť lepšiu Európu. Je založená na prístupe zdola nahor a poskytuje mestám priestor, aby mohli nadviazať priamy dialóg s členskými štátmi a Európskou komisiou (...) a slobodne vyjadriť svoje potreby, a pritom si uvedomovať, že sú súčasťou nového experimentálneho procesu. Je to zaujímavé a zároveň náročné, pretože stredne veľké a malé mestá pravdepodobne nie sú zvyknuté pracovať pre EÚ (...), ale je to naozaj skvelá príležitosť (...) stať sa súčasťou tohto nového mechanizmu, zaviesť iniciatívy, ktorých účelom je pracovať na spoločnej vízii novej stratégie s cieľom spoločne vytvoriť nový mestský priestor a dokázať čeliť popredným témam so širším povedomím.“

Stefania Manca

Koordinátorka partnerstva v oblasti adaptácie
na zmenu klímy

„Opatrenia, ktoré predstavujeme, sú konkrétne kroky na vytvorenie mesta, v ktorom obyvatelia a podnikatelia nerozmýšľajú z hľadiska odpadu, ale z hľadiska zdrojov s trvalou hospodárskou a sociálnou hodnotou. Mesta, v ktorom sú centrá mestských zdrojov sociálnymi a hospodárskymi uzlami pre obyvateľov a podniky, kde sa možno stretávať a spolupracovať na riadení zdrojov pre obehové hospodárstvo. Európske právne predpisy podnecujú miestne orgány, spoločnosti a investorov, aby čo najviac využívali všetky druhy odpadu, ako aj vody. (...) k dispozícii sú aj dostupné nástroje, ktoré usmerňujú mesto, pokiaľ ide o rôzne možnosti financovania, a pomáhajú poskytovateľom financií, ktorí sú zaujímaví a usmerňujú svoje finančné prostriedky na investície do prechodu na obehové hospodárstvo.“

Håkon Jentoft

Koordinátor partnerstva v oblasti
obehového hospodárstva

MESTSKÁ AKADÉMIA V ZÁUJME ZAČLEŇOVANIA (URBAN ACADEMY ON INTEGRATION)

Mestská akadémia v záujme začleňovania⁴ je jedným z prvých opatrení, ktoré sa majú realizovať. Podujatie vzniklo v rámci partnerstva v oblasti začlenenia migrantov a utečencov a jeho cieľom je pôsobiť ako európske prostredie strategického vzdelávania pre odborníkov a tvorcov politik, ktorí sa venujú začleňovaniu na miestnej, regionálnej a vnútroštátnej úrovni, a poskytnúť príležitosť na vytvorenie sietí partnerov zameraných na podobné otázky začleňovania v celej Európe. Prvé vydanie, ktoré sa konalo 16. -18. apríla 2018 v Bruseli, bolo úspešné. Druhé vydanie sa uskutoční na jar 2019.

„Oslovujeme mestá mimo nášho partnerstva tým, že sa zúčastňujeme na stretnutiach koordinátorov, stretnutiach na vytváranie sietí, ako aj na externých podujatiach, ako je seminár Procura+ v Osle, ktorý sa konal tento rok, alebo nadväzujúci Európsky týždeň regiónov a miest, ktorý sa bude konať v októbri v Bruseli.“

Valentina Schippers-Opejko

Koordinátorka partnerstva v oblasti inovatívneho
a zodpovedného verejného obstarávania

⁴ <https://europa.eu/!qM49GV>

Integrovať, a tak inovovať

Sieť EUROCITIES zahŕňa vyše 140 najväčších európskych miest a viac než 40 partnerských miest. Marton Matko, poradca pre oblasť politiky organizácie EUROCITIES, hodnotí najnovšie opatrenia Komisie v oblasti mestskej politiky.

Zapájate sa do viacerých partnerstiev v rámci mestskej agendy. Aké ďalšie kroky sú dôležité na ďalšie zapojenie miest do navrhovania a vykonávania mestskej politiky?

EUROCITIES sa zaväzuje podporovať mestskú agendu EÚ. Je to dôležitý míľnik smerom ku komplexnejšiemu a praktickejšiemu prístupu k mestským záležitostiam v Európe.

Po prvýkrát vedú mestá dialóg s národnými vládami a útvarmi Európskej komisie, aby boli politiky a programy užitočnejšie na riešenie mestských výziev. Partnerstvá prichádzajú s praktickými návrhmi, ako zlepšiť reguláciu, financovanie a vedomosti týkajúce sa spoločných priorít EÚ, ako je kvalita

ovzdušia, opätovné použitie odpadu, opatrenia v oblasti klímy alebo integrácia utečencov.

Na konferencii HABITAT III sa EÚ zaviazala realizovať agendu ako svoj príspevok k novej mestskej agende OSN. Domnievame sa, že členské štáty a inštitúcie EÚ majú spoločnú zodpovednosť za lepšiu angažovanosť a podporu iniciatív s cieľom dosiahnuť užitočné a hmatateľné výsledky.

Ďalším krokom by bolo kopírovanie pracovnej metódy v národnom alebo regionálnom kontexte. Niektoré členské štáty a regióny testujú takéto iniciatívy, ale pracovná metóda by sa mohla uplatňovať aj v širšom zmysle, napríklad v programovaní politiky súdržnosti.

Aké sú hlavné zlepšenia v novom rámci politiky súdržnosti, pokiaľ ide o presadzovanie skutočne integrovaného miestneho prístupu?

Oceňujeme, že návrhy Komisie na nový rámec politiky súdržnosti odzrkadľujú mnohé odporúčania skupiny na vysokej úrovni pre zjednodušenie európskych štrukturálnych a investičných fondov. Okrem zníženia záťaže pre prijímateľov sa výrazne zjednodušuje riadenie fondov, čo by malo umožniť rýchlejší začiatok a vykonávanie.

Vítame aj myšlienku priebežného preprogramovania s cieľom lepšie reagovať na vznikajúce výzvy. Očakávame tiež, že členské štáty ocenia pružnosť, ktorú ponúka nový politický cieľ integrovaného

” *Integrovaný prístup nie je abstraktným pojmom. Ľudia v skutočnosti žijú na miestach, ako sú mestské štvrte, vidiecke mestá alebo vzdialené dediny, nie v politických silách.* “

územného rozvoja. Radi však uvidíme silnejšie záruky pre mestá a miestne orgány, aby boli riadne zapojení do formovania programových priorit.

Čo najviac chýba z mestského rozmeru navrhovanej politiky súdržnosti po roku 2020?

Sme skutočne znepokojení niektorými zmenami, ktoré sú v rozpore s integrovaným, miestnym prístupom. Okrem rozlúčenia sa s fondom pre rozvoj vidieka sme veľmi sklamaní, že Európsky sociálny fond plus sa úplne vzdal integrovaného územného prístupu.

To by znamenalo pre mestá mimoriadne problémy pri vytváraní zložitých programov, ktoré zahŕňajú fyzické zariadenia a podporné služby, ako je podpora sociálneho začlenenia a integrácie v znevýhodnených častiach mesta. EUROCIETIES navrhuje zmeny nariadenia o spoločných ustanoveniach, ako aj nariadenia o ESF+, ktoré by umožnili jednoduchšie kombinovanie finančných prostriedkov a podporovali integrované mestské a územné stratégie.

Ďalej by sme chceli, aby pravidlá tematickej koncentrácie lepšie podporovali mestá v boji proti mestským výzvam prostredníctvom integrovaného prístupu. Navrhujeme zintenzívniť zameranie na investície do klímy a ekologické investície, ktoré by mali zahŕňať aj udržateľnú mestskú mobilitu.

Súčasne požadujeme väčšiu pružnosť pri výbere ostatných politických cieľov a mierne zníženie celkových prahových hodnôt. Mestá využívajú politiku súdržnosti

na inovácie vo všetkých cieľoch politiky, napríklad pokiaľ ide o používanie digitálnych technológií na zlepšenie prístupu k mobilite a sociálnym službám.

V skutočnosti by sme v oblasti riadenia miest uvítali ešte väčšie ambície inovovať. Veľká časť politiky súdržnosti sa investuje do miest a predmestí. Približne 8 % EFRR sa však investuje pomocou inovatívnej pracovnej metódy založenej na komplexných stratégiách vypracovaných a vykonávaných mestskými orgánmi spolu so širokým spektrom miestnych zainteresovaných strán. Táto metóda už prináša ovocie. Predstavitelia miest začali pracovať v medzirezortných tímoch s účasťou miestnych komunít, zatiaľ čo centrálna a susedné mestá spolupracujú v prospech širšieho regiónu.

Ide pravdepodobne o jednu z najdôležitejších systémových inovácií v politike súdržnosti. Preto navrhujeme zvýšiť pridelené rozpočtové prostriedky na udržateľný rozvoj miest zo 6 na 10 % EFRR a rozšíriť ich na ESF+.

Komisia navrhuje ponúkať mestám od roku 2020 koherentnú podporu. Ako plánuje EUROCIETIES prispieť k európskej mestskej iniciatíve? Prečo je také dôležité, aby mestá riešili svoje výzvy integrovaným spôsobom?

Integrovaný prístup nie je abstraktným pojmom. Ľudia v skutočnosti žijú na miestach, ako sú mestské štvrte, vidiecke mestá alebo vzdialené dediny, nie v politických silách. Z pomoci znevýhodneným štvrtiam vyplývajú životaschopnejšie výzvy iným oblastiam fungovania miest,

aby spolupracovali, a to je napríklad bývanie, sociálne služby, infraštruktúra, mobilita a životné prostredie.

Mestá neustále testujú nové spôsoby spolupráce s obyvateľmi a ich zapojenia do spoločnej tvorby riešení. Musíme miestnym úradníkom poskytnúť správne zručnosti a podporiť experimenty s cieľom zvýšiť tento inovačný potenciál. URBACT a Inovačné činnosti v mestách dosiahli v tejto oblasti už mnoho a mali by sa posilniť. Európska mestská iniciatíva by mohla posilniť synergie medzi týmito programami a vytvoriť nanajvýš potrebné prepojenie s hlavnou politikou súdržnosti.

Treba pripomenúť, že lepšia koordinácia nástrojov EÚ je jedným z hlavných cieľov mestskej agendy EÚ. Organizácia EUROCIETIES veľmi rada spoločne s GR REGIO preskúma, ako by sme mohli čo najlepšie prispieť k tomu, aby bola európska mestská iniciatíva pre mestá užitočnejšia. Podporujeme všetky praktické zlepšenia, ktoré pomáhajú politike súdržnosti väčšmi priblížiť Európu k jej občanom. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

www.eurocities.eu

Budovanie vzťahov medzi mestami pre udržateľnejšiu budúcnosť

Yokohama, Japonsko

Ronald Hall, vedúci externý expert a bývalý hlavný poradca GR REGIO, vyjadruje svoj osobný pohľad na program EÚ pre medzinárodnú mestskú spoluprácu.

Vyššie polovica svetovej populácie dnes žije v mestách. Mestské centrá sú zdrojom rastu a rozvoja. Sú magnetmi pre obyvateľov vidieka, ktorí hľadajú príležitosti na získanie vyšších príjmov, prístup k vysokokvalitným službám, ako je vzdelávanie a zdravotná starostlivosť, a zabezpečenie lepšej budúcnosti pre svoje deti.

Tento posun od činností s nižšou produktivitou vo vidieckych oblastiach, najmä od tradičného poľnohospodárstva, k činnostiam s vyššou pridanou hodnotou v mestských oblastiach vo výrobe a v mnohých odvetviach služieb je kľúčový pre spôsob rastu hospodárstiev. Je to cesta, ktorú nasledujú všetky najrozvinutejšie krajiny sveta a ako taká je modelom, ktorý v zásade prijímajú rýchlo sa rozvíjajúce krajiny po celom svete.

Prínosy urbanizácie vyplývajúce najmä z modelu rozvoja miest, ktorý je náročný na zdroje a ktorý je charakteristický pre rast priemyselných krajín v 20. storočí, majú svoju cenu. Urbanizácia

viedla k vyčerpanosti prírodných zdrojov – vrátane samotnej prírody – a k znečisteniu ovzdušia, riek a oceánov, ktoré teraz ohrozujú kvalitu života v metropolách rozvinutého sveta.

Pre rozvojové a rýchlo sa rozvíjajúce krajiny, kde urbanizácia a hospodársky rast idú ruka v ruku, je dôležité, aby úplne pochopili ponaučenia získané z priemyselného sveta. Takto sa v mestskej politike v rýchlo sa rozvíjajúcich krajinách môžu zohľadňovať osvedčené postupy, ktoré vypracovali vnútroštátne a mestské orgány v posledných desaťročiach, ako aj historické chyby.

Snaha o víťazstvo v každom ohľade

Takáto spolupráca vytvára situácie, ktoré sú výhrou v každom ohľade. Zatiaľ čo priemyselné národy majú po storočí či dlhšom období urbanizácie čo demonštrovať, rovnako je pravdou aj to, že rozvíjajúce sa ekonomiky, možno menej obmedzené tradíciou, majú mnoho inovatívnych riešení, o ktoré sa môžu podeliť s priemyselnými ekonomikami. Niektoré z najväčších mestských centier na svete sa nachádzajú v rozvíjajúcich sa ekonomikách v krajinách, ako je Čína a India, ako aj v Latinskej Amerike.

Generálne riaditeľstvo Európskej komisie pre regionálnu a mestskú politiku formalizovalo 14 dialógov o regionálnej a mestskej politike, ktoré zahŕňajú šesť strategických partnerov EÚ (Čína, Rusko, Brazília, Mexiko, Japonsko a India), ako aj krajiny Východného partnerstva (Ukrajina, Moldavsko, Gruzínsko), krajiny Latinskej Ameriky (Argentína, Čile, Peru, Kolumbia) a Stredoamerický integračný systém (SICA).

Dokonca aj v prípade neexistencie takýchto dohôd bola vyvinutá spolupráca s ďalšími strategickými partnermi, ako sú Kanada a Južná Afrika, a s regionálnymi zoskupeniami ako CARICOM (Karibské spoločenstvo), ASEAN (Ázia), SACU (južná Afrika) a UEMOA (západná Afrika).

Naliehavá potreba spolupráce a výmeny poznatkov však pravdepodobne vyplýva zo spoločného záujmu krajín a kontinentov o ochranu samotnej planéty. Je naliehavo potrebné spoločne rozvíjať udržateľný model urbanizácie, chrániť prírodu a prírodné zdroje a znižovať emisie, ktoré znečisťujú naše mestá, poškodzujú zdravie našich detí a prispievajú ku globálnemu otepľovaniu. To je dôvod, prečo je udržateľná urbanizácia ústrednou témou cieľov trvalo udržateľného rozvoja, ktoré prijala Organizácia Spojených národov a ktoré zase viedli k novej mestskej agende, ktorú v meste Quito v Ekvádore v roku 2016 prijalo vyše 170 krajín.

EÚ berie výzvu udržateľnej urbanizácie veľmi vážne. Komisárka pre regionálnu politiku, Corina Crețu, ktorá v roku 2016 zastupovala EÚ v Quito, sa zaviazala, že EÚ venuje vedomosti a zdroje na podporu novej mestskej agendy. Má to jednak vnútorný rozmer v rámci EÚ, kde bola vypracovaná mestská agenda EÚ, v rámci ktorej sa majú usmerňovať programy mestského rozvoja v 28 členských štátoch a, ako je uvedené nižšie, vonkajší rozmer prostredníctvom diplomatických vzťahov EÚ s krajinami mimo EÚ.

Podpora pre trvalo udržateľný rozvoj miest

Kľúčovým nástrojom na zviditeľnenie vonkajšieho rozmeru je dnes **program medzinárodnej mestskej spolupráce (IUC) (2017–2019)**, ktorý má základnú zložku, ktorá podporuje mestské orgány v EÚ aj mimo nej, aby spoločne pracovali na témach trvalo udržateľného rozvoja miest. IUC je založená na piatich rokoch pilotných akcií, najmä v rámci projektu EÚ **World Cities** a projektu **URBELAC**.

Komisárka pre regionálnu politiku Corina Crețu počas prejavu pri nedávnej návšteve Číny

IUC zriaďuje platformy mestskej spolupráce s Čínou, Indiou, Japonskom, Latinskou Amerikou a so Severnou Amerikou. Program spolupráce označuje nástup politiky EÚ na podporu medzinárodnej spolupráce medzi mestami. V rámci spolupráce IUC medzi mestami uzavrelo 70 zúčastňujúcich sa miest na každej strane nové dohody o spolupráci medzi mestami v záujme udržateľného rozvoja miest. Zahŕňa to prípravu miestnych akčných plánov integrovaného rozvoja miest. V týchto plánoch sa v zásade uprednostňuje spolupráca v rámci sektorov mestskej agendy EÚ a novej mestskej agendy.

Na základe skúseností z projektu World Cities mestá využívajú prístup založený na viacerých zainteresovaných stranách a vedomosti a skúsenosti verejných orgánov, podnikov, výskumnej obce

V rámci programu World Cities (2015–2018) mestá EÚ spolupracovali v partnerskej dohode s mestskými partnermi v Kanade, Číne, Indii, Japonsku, Južnej Kórei, Indonézii, vo Vietname, v Austrálii a Južnej Afrike. Dvojice miest si vymieňali skúsenosti s témami, ako je inteligentný rozvoj miest, energetická efektívnosť, odpadové hospodárstvo, udržateľná mobilita atď. V rámci projektu URBELAC (2011–2019), ktorý teraz vstupuje do svojho štvrtého vydania, Európska komisia a Medziamerická rozvojová banka podporovali mestá z EÚ a krajín Latinskej Ameriky a Karibskej oblasti (LAK). Bola vytvorená sieť EÚ-LAK, ktorá podporuje výmenu skúseností, referenčné porovnávanie a prípravu akčných plánov. World Cities aj URBELAC sú hmatateľným výsledkom podpory Európskeho parlamentu pre medzinárodnú diplomaciu na úrovni miest.

Medellín, Kolumbia

Udajpur, India

Čeng-čou, Čína

Montreal, Kanada

” Je naliehavo potrebné spoločne rozvíjať udržateľný model urbanizácie, chrániť prírodu a prírodné zdroje a znižovať emisie, ktoré znečisťujú naše mestá, poškodzujú zdravie našich detí a prispievajú ku globálnemu otepľovaniu. “

a občianskej spoločnosti. Vlastný program EÚ URBACT pre vytváranie mestských sietí sa využíva ako kľúčový zdroj vedomostí a skúseností na podporu plánovania miestnych akcií.

Spolupráca medzi mestami v rámci IUC viedla k rozvoju spoločných pilotných projektov, pričom medzi verejnými orgánmi, výskumnými agentúrami a zástupcami podnikov na oboch stranách boli podpísané memorandá o porozumení, ktoré zabezpečujú ich dlhodobú budúcnosť.

Byť dobrým príkladom

V rámci IUC bolo napríklad spojené mesto Parma (Taliansko) s mestom Fredericton (Kanada). Oddelenie dedičstva a plánovania miest, rastu a komunitných služieb kanadského mesta spolupracuje s kanceláriou pre rovnosť príležitostí mesta Parma a európskym úradom pre zabezpečenie projektov (European

Project Office). S cieľom posilniť miestnu demokraciu obe strany pracujú na identifikácii prekážok, ktoré bránia politickej účasti marginalizovaných skupín, a ich hlavných príčin a na možných politikách a mechanizmoch na ich odstránenie a vytvorenie inkluzívnejšieho mestského prostredia.

Mesto Bologna (Taliansko) spolupracuje s mestom Austin (USA) na rôznych otázkach od rozvíjania zdravšieho miestneho potravinového systému a zlepšenia efektívnosti využívania zdrojov po zvyšovanie odolnosti proti zmene klímy. Na popredných miestach programu sú problémy s riadením miest a napríklad Austin dospel k záveru, že jeho úrad pre udržateľnosť a úrad pre hospodársky rozvoj musia rozvinúť užšiu koordináciu.

Mesto Rotterdam (Holandsko) spolupracuje s mestom Surat (India). Mestá sa zameriavajú na riešenie otázok súvisiacich s vodným hospodárstvom, ako je zabezpečenie kvality pitnej vody, zmiernenie znečistenia vôd v dôsledku priemyslu, protipovodňová ochrana a účinné čistenie odpadových vôd. Mesto Surat našlo v Rotterdame znalého partnera s množstvom skúseností v oblasti vodného hospodárstva. Rotterdam našiel v meste Surat partnera, ktorý sa zaoberá problémami v oveľa väčšej miere, čo už inšpirovalo holandské mesto, aby rozmýšľalo o výzvach, ktorým čelí, iným spôsobom. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<http://europa.eu/!Pr79bv>

<http://www.iuc.eu/>

<http://world-cities.eu/>

Christian Specht, prvý zástupca primátora mesta Mannheim

Mannheim, ktorý v rámci medzinárodnej mestskej spolupráce (IUC) tvorí dvojicu s Čchung-čchingom

Aká je pridaná hodnota účasti Mannheimu na programe medzinárodnej mestskej spolupráce? Aké hlavné výsledky ste zaznamenali?

Prostredníctvom neustálej podpory tímu IUC a Európskej komisie a spolupráce s národnou komisiou Čínskej ľudovej republiky pre rozvoj a reformy (NDRC) umožnila účinná spolupráca vrátane výmenných návštev na obidvoch stranách rýchly pokrok v našich vzťahoch s Čchung-čchingom. IUC okrem toho vyvolala veľký záujem o naše činnosti s Čínou, ktoré zaujali aj médiá, čím Mannheim získal medzinárodnú pozornosť. Počiatočné výsledky, ako je plánované otvorenie priameho železničného spojenia medzi Mannheimom a Čchung-čchingom v októbri 2018, ako aj medzinárodná konferencia na vysokej úrovni v spolupráci s nemeckým ekonomickým denníkom Handelsblatt v roku 2019, sú hlavnými úspechmi spolupráce, a to len po 16 mesiacoch od začatia realizácie projektu.

Aké miesto má mesto v rámci medzinárodnej spolupráce? Veríte v myšlienku diplomacie miest?

Mestá sú hlavnými aktérmi, pokiaľ ide o realizáciu nových riešení, a tým aj zlepšenie kvality života občanov. Medzinárodná výmena medzi takými kľúčovými aktérmi umožňuje rozvoj inovatívnych myšlienok a pôsobí ako prostriedok znásobenia vedomostí. Keď sa mestá podieľajú na medzinárodných stratégiách, vykonávané opatrenia sa zvyčajne stanú praktickejšie, pragmatickejšie a orientované na riešenia a je menej pravdepodobné, že budú sledovať čisto politické záujmy. Možno práve v čase rastúcich protieurópskych nálad a stúpajúcich nacionalistických tendencií môžu vedúci predstavitelia miest a regiónov zohrať kľúčovú úlohu, pokiaľ ide o pomoc budovať mosty a prekonávať nespokojnosť. Podľa mňa by sa diplomacia miest mala stať neoddeliteľnou súčasťou vonkajších politik Európskej únie, a to aj pokiaľ ide o dosiahnutie cieľov OSN v oblasti trvalo udržateľného rozvoja.

Akú radu by ste dali starostovi európskeho mesta v súvislosti s prvým zapojením do programu IUC?

V rámci programu IUC sa očakáva rýchle vykonávanie a na dosiahnutie tohto cieľa ponúka pravidelnú technickú pomoc, usmernenia a finančnú podporu. V prípade Mannheimu sme navyše zistili, že podpora na vysokej úrovni od Európskej komisie a čínskej komisie NDRC znamenala, že sme mali priamy prístup ku kľúčovým tvorcom rozhodnutí a vedúcim predstaviteľom podnikov, ktorí sa dajú oveľa ľahšie kontaktovať, pokiaľ je to len z iniciatívy mesta. Preto dôrazne odporúčam účasť na programe IUC pre každé mesto, ktoré sa plánuje viac podieľať na svetovom hospodárstve prostredníctvom posilnenia medzinárodnej spolupráce, a to spôsobom, ktorý prináša rýchle a merateľné výsledky. Okrem toho odporúčam zapojenie miestnych podnikov a výskumných partnerov hneď od začiatku procesu, pretože väčšina opatrení a cieľov v rámci nášho projektu IUC je výsledkom diskusie za okrúhlym stolom s miestnymi spoločnosťami a čínskymi partnermi, aby sa vyhovelo príslušným cieľom a záujmom.

Litva: hľadanie inteligentnejšej cesty k regionálnemu rastu

Litva dosiahla od svojho vstupu do EÚ v roku 2004 výrazné zlepšenia vo všetkých svojich obchodných a podnikateľských sektoroch, s cieľom splniť prísne normy Únie. Aj keď investície EÚ pomohli stimulovať rast a vytváranie pracovných miest, táto meniac sa krajina sa teraz musí zamerať na podnikanie a vzdelávanie, aby zvýšila svoju konkurencieschopnosť doma i v zahraničí.

S rozlohou 65 300 kilometrov štvorcových a s počtom obyvateľov menej ako 3 milióny je Litva najväčšou a najjužnejšou z troch pobaltských republík. Nachádza sa vo východnej Európe na brehu Baltského mora a hraničí s Lotyšskom na severe, s Bieloruskom na juhu a východe, s Poľskom na juhu a s Ruskom (Kaliningrad) na juhozápade.

Vďaka množstvu rozptýlených malých jazier a úrodnej pôde v nížinách tvorí jeho prírodné zdroje orná pôda, rašelina a skamenený živcový jantár. Počas rokov členstva v EÚ Litva výrazne zvýšila svoj vývoz na trhy EÚ – až o 70% v roku 2017 pre tovar s litovským pôvodom. Napriek tomu vláda uskutočňuje významnú kampaň na prilákanie zahraničných investícií do krajiny a ďalší rozvoj vývozných trhov.

V roku 2017 vzrástol hrubý domáci produkt (HDP) o 3,9%, zatiaľ čo predpokladaný rast v roku 2018 bude 3,2%. Vďaka svojej výhodnej geografickej polohe má veľmi rozvinuté dopravné spojenia, moderný prístav, prosperujúcu sieť IT a vysoko vzdelanú, ale lacnú pracovnú silu.

Dobre rozvinuté hospodárstvo súkromného podnikania v Litve je orientované na spracovateľský priemysel a služby vrátane potravinárstva, ropného a chemického priemyslu, IT, finančných služieb, dopravy, stavebníctva, biotechnológií, výskumu a vývoja a cestovného ruchu.

Krivka učenia

S mierou nezamestnanosti 7% v roku 2017 a pracovnou silou s celkovým počtom 1 467 milióna sa podmienky na trhu práce naďalej zlepšujú. Krajina je jedna z najvzdelanejších na kontinente s najvyšším podielom absolventov vo veku 30-34 rokov podľa údajov Eurostatu. Veľmi populárne je štúdium online a takmer všetci mladí odborníci hovoria po anglicky.

Infraštruktúra, zmyslňanie ústretové voči podnikaniu, rastúce zdroje talentov a jedny z najnižších miezd v Európe sú veľkým prínosom najmä pre zahraničné investície. Litva sa však musí zamerať na zvýšenie dynamiky a konkurencieschopnosti spoločností a prispôsobenie systému vzdelávania a odbornej prípravy požiadavkám trhu práce.

Najdôležitejšie sektory litovského hospodárstva v roku 2016 boli: veľkoobchod a maloobchod, doprava, ubytovanie a stravovacie služby (32,2%); priemysel (22,1%); a verejná správa, obrana, vzdelávanie, zdravie ľudí a sociálna práca (14,5%).

Vyváža sa najmä rafinovaná ropa, za ktorou nasledujú hnojivá, pšenica, stroje a zariadenia, chemikálie, plasty, textil a potraviny. V porovnaní s priemerom EÚ má krajina výrazný spracovateľský priemysel založený hlavne na odvetviach s nízkymi až strednými technológiami.

Prosperujúci sektor IKT už prilákal niektoré z najväčších technologických spoločností v pobaltských štátoch, kde IT a laserové technológie, biotechnológie, nanotechnológie a veda o materiáloch zohrávajú v hospodárstve krajiny stále výraznejšiu úlohu.

Z historického hľadiska malo poľnohospodárstvo v Litve dôležitú sociálnu a hospodársku úlohu a predstavuje druhý najväčší sektor hospodárstva krajiny. Poľnohospodárska pôda v súčasnosti tvorí 60% celkovej rozlohy, pričom zalesnené plochy tvoria 32%, a 42% obyvateľov žije vo vidieckych oblastiach.

Po vstupe do EÚ v roku 2004 prešlo odvetvie radikálnou reformou s cieľom splniť veľmi náročné normy Únie v oblasti potravinovej bezpečnosti. V roku 2016 predstavovali poľnohospodárske a potravinárske výrobky vrátane obilnín, zemiakov, cukrovej repy, ľanu, zeleniny, hovädzieho mäsa, mlieka, vajec, bravčového mäsa, syrov a rýb 19,4% vývozu Litvy. Význam nadobúda aj ekologické poľnohospodárstvo, pričom krajina má v súčasnosti druhú najväčšiu plochu určenú na tento účel spomedzi pobaltských štátov. ➤

VPLYV INVESTÍCIÍ POLITIKY SÚDRŽNOSTI V LITVE

RÝCHLE PRIBLIŽENIE K PRIEMERU EÚ: V období rokov 2004–2016 Litva postúpila v rebríčku konvergencie o 25 percentuálnych bodov z približne **50%** priemeru HDP na obyvateľa v roku 2004 na **75%** v roku 2016. Z týchto údajov vyplýva, že krajina dosiahla hranicu medzi menej rozvinutými a prechodnými regiónmi. Bez investícií EÚ by bol HDP na obyvateľa nižší o takmer 4 percentuálne body.

ZMIERŇOVANIE NEGATÍVNEHO VPLYVU FINANČNEJ A HOSPODÁRSKEJ KRÍZY: Finančné prostriedky EÚ nielen prispeli k rastu HDP a zamestnanosti, ale takisto pomohli znížiť negatívny vplyv nedávnej hospodárskej krízy. V tomto období pomohli udržať verejné investície na primeranej úrovni (v rokoch 2010–2012 predstavovali fondy EÚ takmer **80% celkových verejných investícií** v Litve).

ZVYŠOVANIE POČTU A KVALITY PRACOVNÝCH MIEST: V roku 2015 sa miera zamestnanosti medzi ľuďmi vo veku 15 až 64 rokov zvýšila približne o 1,4 percentuálneho bodu, pričom miera nezamestnanosti bola v priemere nižšia o 2,3 percentuálneho bodu. Okrem toho sa **61% vytvorených pracovných miest** považuje za kvalitné alebo vysokokvalitné (t. j. pracovné miesta, ktoré si vyžadujú vyššiu kvalifikáciu a vytvárajú väčšiu pridanú hodnotu). Okrem toho sa takmer polovica (47%) vytvorených pracovných miest považuje za stále.

PODSTATNE ZLEPŠENÝ PRÍSTUP MSP K FINANCOVANIU: Finančné prostriedky EÚ zohrávali kľúčovú úlohu vo financovaní MSP počas úverovej krízy v čase hospodárskej krízy a pomohli mnohým firmám udržať sa nad vodou. Približne 60% úverov bolo vynaložených na podporu pracovného kapitálu a udržanie podnikov nad vodou. Prostredníctvom finančných prostriedkov EÚ sa takisto udržal tok investícií do nových technológií a zlepšovania výrobných procesov. V programovom období 2007–2013 získalo **11 000 MSP** prístup k finančným investíciám a **2 400 súkromných spoločností** použilo fondy EÚ na inováciu.

LEPŠIE ENVIRONMENTÁLNE NORMY: Bol uzavretý značný počet skládok, ktoré nespĺňajú normy EÚ, pričom objem recyklovaného odpadu sa zvýšil o viac ako 10 percentuálnych bodov. V rokoch 2011–2015 klesol v dôsledku rozvoja infraštruktúry na zásobovanie vodou a na čistenie odpadových vôd podiel osôb, ktoré nie sú napojené na sieť na čistenie odpadových vôd, o **24%**, pričom podiel osôb, ktoré nie sú napojené na sieť zásobovania vodou, klesol o **15%**.

PRÍSPEVOK K CIEĽOM V OBLASTI ZMENY KLÍMY, NAJMÄ V OBLASTI ENERGETICKEJ ÚČINNOSTI: Fondy EÚ sú hlavným zdrojom financovania opatrení energetickej účinnosti v budovách s viacerými bytmi. Do konca roku 2015 bolo zrekonštruovaných 4,4% stavieb postavených pred rokom 1993. Do konca roku 2014 sa prostredníctvom opatrení na zvýšenie energetickej účinnosti vykonaných v 5,4% verejných budov **znížila celková ročná spotreba energie o takmer 3%**.

ZABEZPEČENIE PRÍSTUPU K VEĽMI RÝCHLEMU ŠIROKOPÁSMOVÉMU INTERNETU: Finančné prostriedky EÚ prispeli k vytvoreniu infraštruktúry širokopásmového internetového pripojenia v Litve. V roku 2012 **pokrýval širokopásmový internet 97%** územia krajiny, zatiaľ čo 35% všetkých elektronických služieb bolo vytvorených s použitím prostriedkov EÚ.

INOVATÍVNE RIEŠENIE POSILŇUJE POTENCIÁL VISAGINASU

Visaginas je stále mestom, ktoré má čo ponúknuť, aj keď jadrová elektrárňa Ignalina, kedysi hlavný zamestnávateľ, už nie je v prevádzke. Pre hospodárstvo mesta je rozhodujúci prechod z typického mesta s jedným odvetvím na moderné regionálne centrum s priaznivým prostredím na podnikanie.

V rámci tohto procesu tu vzniká nový priemyselný park s cieľom vytvárať inovatívne technologické riešenia a výrobné inovácie. Cieľom projektu Smart Park Visaginas je upraviť bývalú vojenskú základňu na miesto pre inovatívny priemysel.

V rámci projektu sa lokalita vyčistí a odstráni sa alebo reorganizujú opustené budovy a infraštruktúra. V regenerovanej lokalite budú umiestnené malé a stredné podniky spolu s výskumnými projektmi a projektmi experimentálneho vývoja. Cieľom je aj prilákať do tejto oblasti veľké investície.

Napríklad popredný európsky výrobca zdravotníckych pomôcok na podporu dýchania investuje 10 miliónov EUR na vybudovanie svojho druhého výrobného závodu v Litve. Spoločnosť má v úmysle v prvej fáze vývoja zamestnať približne 200 inžinierov, výrobných a výskumných a vývojových špecialistov.

Pobočka spoločnosti vo Visaginase, ktorá už v meste rozvíja partnerstvá, plánuje zvýšiť v nasledujúcich 10 rokoch počet zamestnancov na 1 000. Od roku 2016 poskytuje učňovskú prípravu pre študentov mechatroniky z miestnej odbornej školy.

Na realizáciu projektov bolo pridelených viac ako 2,9 milióna EUR, pričom EÚ poskytla takmer 1,3 milióna EUR.

INTELIGENTNÉ KROKY NA UNIVERZITE KLAIPĚDA

V areáli univerzity Klaipėda sa realizuje 2. etapa projektu „Marine Valley Nucleus and Renewal of Study Infrastructure (JURA)“. V novej budove vedeckých laboratórií sa rozvíja infraštruktúra všeobecného a technologického výskumu, vývoja a inovácií s podporou výskumných a vývojových zariadení, ktoré prispievajú k obnoveniu a rozvoju infraštruktúry výskumu a vývoja v sektore inteligentnej špecializácie.

Najnovšia infraštruktúra v oblasti výskumu a vývoja bola určená na vedecký výskum, komercializáciu výskumu a vývoja pre morské prostredie a námorný technologický výskum v rámci experimentálneho (technologického) vývoja v oblasti biomedicíny, fyzikálnych vied a strojárstva, pričom sa dobre využívajú novo vybavené laboratóriá.

Výsledky projektu zahŕňajú vytvorenie 80 všeobecných pracovných miest vo vedeckom výskume v rámci novej infraštruktúry výskumu a vývoja a zriadenie štyroch vedeckých laboratórií, z ktorých sú tri plne vybavené. Projektom sa celkovo posilňujú výskumné činnosti, čím sa stimulujú nové dohody o spolupráci v oblasti vedy a výskumu s inými hospodárskymi subjektmi, ako sú výskumné inštitúcie a podniky. Vďaka tomu sa podporujú procesy komercializácie výskumu a vývoja.

Projekt bol financovaný zo štrukturálnych fondov EÚ a zo štátneho rozpočtu.

KOMBINOVANIE ZRUČNOSTÍ V STREDISKU JOINT LIFE SCIENCES CENTER VO VILNIUSE

Moderné centrum bolo založené v hlavnom meste Litvy na účely výskumu, štúdií a technologického rozvoja v oblasti biotechnológií a molekularnej medicíny. Každý rok poskytuje výskumné zariadenia viac než 200 výskumným pracovníkom, vyše 160 doktorandom, asi 80 technikom a približne 300 študentom, ktorí ukončia školu s bakalárskym alebo magisterským titulom. Zahŕňa aj „bioinkubátor“, kde sa nachádzajú začínajúce podniky so študentmi a výskumnými pracovníkmi.

Zariadenie sa stalo príkladom nového typu viacvrstvovej spolupráce medzi vzdelávacími inštitúciami a podnikmi. Náklady 41 075 805 EUR, z toho 37 757 019 EUR poskytnuté z EFRR, sú určené na prilákanie väčšieho počtu študentov do čoraz významnejšej oblasti biotechnológií a molekularnej medicíny a na rozvoj ich praktických zručností v súvislosti s prioritami inteligentnej špecializácie.

Stredisko je takisto sídlom popredných vedcov: profesor S. Klimašauskas nedávno získal prestížny grant Európskej rady pre výskum pre pokročilých výskumníkov a profesor V. Šikšnys bol v roku 2016 nominovaný na Nobelovu cenu za chémiu.

ĎALŠIE INFORMÁCIE

www.gmc.vu.lt

ŠIROKOPÁSMOVÉ PRIPOJENIE SMERUJE DO VIDIECKYCH OBLASTÍ

Počas realizácie projektov RAIN a RAIN-2 boli položené káblové vedenia s optickým vláknom s dĺžkou 9 132 kilometrov. V súčasnosti má prístup k širokopásmovým službám 98,7 % obyvateľov Litvy. Prevádzkovatelia sietí tak už majú k dispozícii príležitosti vytvorené týmito projektmi s cieľom poskytovať služby koncovým používateľom: vidiecke školy, knižnice a verejné internetové centrá, miestne samosprávy, obyvatelia vidieka a podniky.

Celkovo sa pripojenie dostalo k asi 1 miliónu obyvateľov vo vidieckych oblastiach, a to vďaka infraštruktúre RAIN, ktorá bola vybudovaná s 20-ročným časovým rámcom. Z EFRR sa poskytlo 72 857 822 EUR z celkových výdavkov vo výške 81 696 552 EUR, ktoré boli pridelené na „širokopásmovú sieť informačných technológií RAIN pre oblasť vidieka“.

Táto infraštruktúra otvorila prostredníctvom nepretržitej, spoľahlivej a bezpečnej služby možnosti prístupu podľa potrieb nielen k textovému, ale aj k zvukovému a obrazovému obsahu. Širokopásmová sieť je navrhnutá tak, aby sa jej rýchlosť mohla zvýšiť bez toho, aby to zahŕňalo veľké náklady.

Projekt RAIN-2 bol v roku 2015 jedným z piatich víťazov ocenenia Európskej komisie za širokopásmové internetové pripojenie, pričom porota zložená z medzinárodných expertov ho označila za najlepší projekt v kategórii „sociálny a hospodársky vplyv a dostupnosť“.

ĎALŠIE INFORMÁCIE

www.placiajuostis.lt/en

V RÝCHLOM PRUHU PRE OLYMPIJSKÉ ZLATO V KLAIPĚDE

Najmodernejší bazén v Klaipėde je ďalšou významnou fázou rozvoja aktivít v prírode a v prospech zdravia v mestskej oblasti. Časť ambicióznejšej vízie mesta týkajúcej sa výstavby štandardného olympijského plaveckého bazéna sa začala asi pred desiatimi rokmi so silnou podporou profesionálnych športovcov z regiónu v reakcii na úspechy litovských plavcov v medzinárodných súťažiach.

Správa mesta zaujala širší prístup a rozhodla sa vybudovať multifunkčné centrum, ktoré by vyhovovalo profesionálom i obyvateľom športového mesta.

Bazén, prvý v pobaltských štátoch, bol vytvorený pomocou pokrokových technologických riešení. Vysoká priorita bola venovaná ekologickým riešeniam dizajnu bazénu: energeticky úsporná budova triedy A+ obsahuje solárne zariadenia, ktoré vyrábajú elektrickú energiu pre multifunkčné centrum, ako aj nabíjaciu stanicu pre elektrické vozidlá atď.

Bazén je v súlade s normou FINA: je dlhý 50 metrov, má 10 plaveckých dráh, štartovacie bloky, systém merania času a vyvýšené miesta na sedenie pre divákov.

Viac ako len bazén

Základným poslaním centra je však zabezpečiť neformálne vzdelávanie, aktivity prospešné pre zdravie a voľnočasové aktivity. Jedným z použitých technologických riešení je možnosť zmeny hĺbky a teploty vody tak, aby sa bazén mohol ľahko prispôbiť na detské plávanie alebo športové aktivity pre tehotné ženy, vodnú gymnastiku, ľudí so zdravotným postihnutím a starších ľudí.

Ďalšou charakteristickou črtou bazénu je potápačský bazén s hĺbkou deväť metrov, ktorý sa bude používať ako špeciálne školiace stredisko. V ňom môžu svoje zručnosti rozvíjať členovia litovských námorných síl, národní špecialisti na podmorskú archeológiu známi pre výskum v Baltskom mori a potápači záchranári.

Celková hodnota zmluvy o stavebných prácach bola 16,6 milióna EUR, z prostriedkov štrukturálnych fondov EÚ bolo na realizáciu projektov vyčlenených 11,6 milióna EUR, samospráva mesta Klaipėda vyhradila 4 milióny EUR a 1 milión EUR pochádzal zo štátneho rozpočtu. ■

Spoločne letieť – rýchlo a vysoko

Vilius Šapoka, litovský minister financií,
diskutuje o tom, ako krajina využíva investície EÚ
na podporu konkurencieschopnosti a produktivity.

*Litva dobre využíva finančné
prostriedky EÚ na roky 2014-2020.
Aké sú hlavné kladné stránky a prínosy
pre Litovčanov?*

Našou hlavnou prioritou je v súčasnosti zlepšenie národnej konkurencieschopnosti a produktivity. Investujeme viac do výskumu a vývoja, inovácií, MSP a vývoja informačných technológií. Spolu s investíciami EÚ sme prilákali súkromné investície vo výške 463,8 milióna EUR na podporu národných podnikov.

Vďaka investíciám do IT infraštruktúry máme aj jednu z najväčších rýchlostí internetového pripojenia na svete.

Moja vízia je pre Litvu, ktorú niektorí nazývajú „Li-tech-va“, je dosiahnuť, aby mala najvýhodnejšie daňové prostredie na investície a rozvoj v oblasti špičkových technológií. To znamená dobre platené pracovné miesta a vedúcu úlohu našej krajiny v oblasti finančných technológií, laserov, energie z obnoviteľných zdrojov, biotechnológií a rozvoja spoločností v oblasti finančných technológií.

Litva určite nie je príliš malá na to, aby bola takýmto vodcom – veľkosť nie je taká dôležitá ako talentovaní ľudia, otvorenosť novým myšlienkam a jasná vízia. V tejto súvislosti si spomínam na príbeh o starostlivej matke, ktorá si želá, aby jej syn lietal bezpečne – nízko a pomaly. Ani mladý pilot, ani Litva to nechcú. Ak chcete skutočne lietať – musíte lietať rýchlo a vysoko!

Taká je Litva, ktorú v budúcnosti vidím – statočná krajina s inteligentnými, vzdelanými ľuďmi, ktorí lietajú rýchlo a vysoko a vymieňajú si poznatky.

*Ako sa politika súdržnosti dotýka
reálnej ekonomiky Litvy, posilňuje
konkurencieschopnosť podnikov
a vytváranie pracovných miest?*

Od roku 2014 do roku 2020 pridelujeme 1 miliardu EUR na podporu podnikania a rozvoja podnikania; produktivitu podnikov; inovácie a výskum; nadnárodnosť; export a rozvoj podnikania v regiónoch; nižšiu spotrebu energie v priemysle; a konkurencieschopnosť

ľudských zdrojov. Takisto podporujeme spoločnosti, aby investovali do nových výrobných technológií, ako aj inovácií a digitalizácie procesov pri prechode na „priemysel 4.0“.

*Napriek významnému
spolu financovaniu z EFRR v oblasti
výskumu a inovácií Litva zaostáva
v raste produktivity. Aké opatrenia
podniká vláda na riešenie tejto
otázky?*

Podľa základných údajov za rok 2017 rástol nominálny výkon Litvy na jednu skutočne odpracovanú hodinu najrýchlejším tempom (11 %) spomedzi všetkých členských štátov EÚ. Nachádzame sa na 16. mieste zo 190 krajín v rebríčku Svetovej banky „Doing Business 2018“. Naša reforma v rokoch 2016-2017 zlepšila obchodné podmienky. Nový daňový systém od roku 2019 bude veľmi priaznivý pre hospodársky rast a pre prilákanie zahraničných spoločností do Litvy. Do roku 2021 bude zdanenie pracovnej sily v Litve najviac konkurencieschopné spomedzi pobaltských štátov. Pre rozvoj

» Taká je Litva, ktorú v budúcnosti vidím – statočná krajina s inteligentnými, vzdelanými ľuďmi, ktorí lietajú rýchlo a vysoko a vymieňajú si poznatky. «

finančných technológií sme vytvorili atraktívne a flexibilné regulačné prostredie.

Investície EÚ sa pridelujú na každú fázu inovačného cyklu. Využívame aj investície EÚ na aktívnejšiu spoluprácu verejného sektora s podnikmi.

Inovatívny prístup k európskym štrukturálnym a investičným fondom znamenal použitie revolvingových fondov a iných nástrojov finančného inžinierstva. Môžete nám uviesť príklad kombinovaného financovania v Litve, t. j. využívania rôznych finančných prostriedkov a foriem financovania na riešenie konkrétnej otázky?

Pokračujeme v rozvíjaní našich finančných nástrojov. Pridelili sme finančné prostriedky EÚ vo výške 224 miliónov EUR na pomoc podnikom pri získavaní finančných prostriedkov, najmä na investovanie do kapitálu spoločností. Opatrenia na vytvorenie lepšieho regulačného prostredia zahŕňajú pomoc pre zahraničných investorov financovanú vládou, systém modrej karty, iniciatívu Start-up Visa a najnovší zákonník práce Litvy, ktorý poskytuje väčšiu flexibilitu pre podniky aj zamestnancov. Na modernizáciu bývania na zvýšenie energetickej efektívnosti sme vydali štátne cenné papiere (zelené dlhopisy)

a prostredníctvom finančných nástrojov sme pridelili 500 miliónov EUR vo forme pomoci EÚ.

Litva dosiahla pozoruhodnú konvergenciu smerom k priemernému HDP na obyvateľa v EÚ, zatiaľ čo rozdiely medzi litovskými regiónmi zostali rovnaké alebo sa v porovnaní so situáciou pred vstupom do EÚ dokonca zvýšili. Aký máte názor na tento jav? Aké opatrenia má vláda na zvrátenie tohto trendu?

Rozvíjame stratégie regionálnej špecializácie, založené na analýze silných a slabých stránok, s cieľom prilákať podniky a ľudí do regiónov. Investície EÚ nám pomohli vytvoriť kvalitnú infraštruktúru. Chceme povzbudiť obce, aby ich čo najefektívnejšie využívali na vytváranie nových pracovných miest a prilákanie nových investícií. Takže plánujeme zaviesť nový systém finančných stimulov pre obce, ako aj novú metodiku plánovania investícií.

Ako môže litovská správa prispieť k spoločnému cieľu zjednodušenia politiky súdržnosti pre orgány a príjemcov?

Po prvé je potrebné revidovať nariadenia na úrovni EÚ. Na vnútroštátnej úrovni revidujeme, zjednodušujeme a optimalizujeme administratívne postupy pre

inštitúcie a príjemcov. Používame tiež veľmi pokročilé riešenia IT, ktoré znižujú administratívnu záťaž a zjednodušujú vykonávanie projektov.

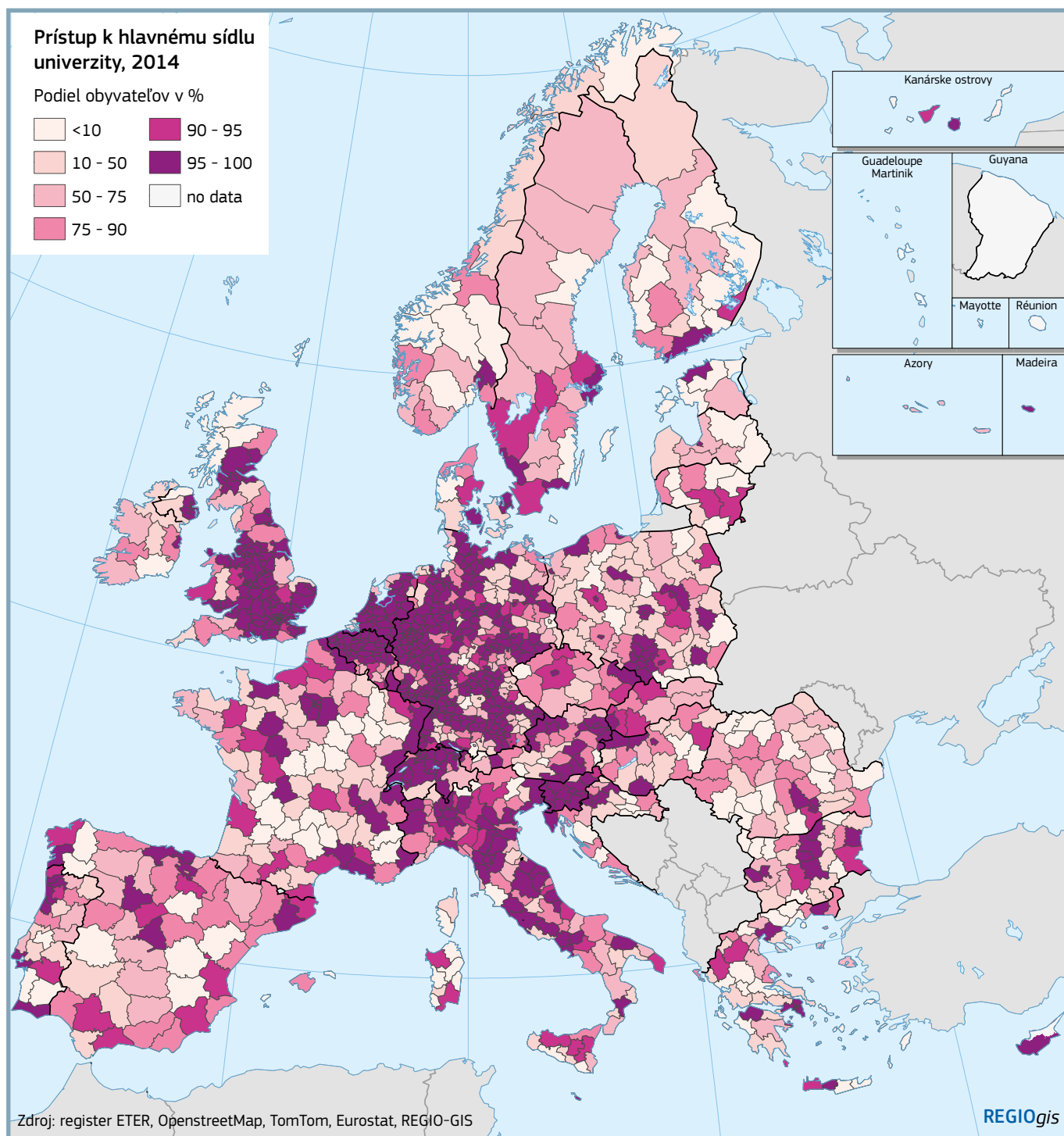
Ako vidíte pri pohľade na ďalšie obdobie financovania EŠIF na roky 2021-2027 priority politiky súdržnosti a mechanizmy poskytovania, ktoré sa v Litve vyvíjajú?

Musíme naďalej investovať do ľudského kapitálu – vzdelávanie a zručnosti, inovácie, výskum a vývoj, zdravie, spolupráca medzi podnikmi a výskumným sektorom a iné oblasti – s cieľom dosiahnuť inkluzívny rast pre našu krajinu a dosiahnuť priemer EÚ. Politika súdržnosti s primeraným pridelovaním finančných prostriedkov a povinnosťou spolufinancovania, ktorá odráža ekonomickú realitu krajiny, je nevyhnutná na dosiahnutie týchto cieľov. Je potrebné ďalej zlepšovať orientáciu na výsledky, pružnosť, proporionalitu a zjednodušenie politiky súdržnosti. ■

Dostupnosť univerzít sa v jednotlivých regiónoch a oblastiach líši

Pohodlný prístup k vysokoškolskému vzdelávaniu môže byť dôležitým prínosom pre regionálny rozvoj a atraktivnosť. Vo všeobecnosti sú univerzity rozšírené na celom území Európy. Na základe kritéria maximálne 45 minút autom žije 82 % obyvateľov EÚ a EZVO (Európske združenie voľného obchodu) v blízkosti hlavného sídla jednej alebo viacerých univerzít.

Napriek tomu má viac ako 22 % regiónov NUTS-3, ktoré predstavujú 14 % obyvateľstva, pomerne malý prístup k univerzitám (menej než polovica ich obyvateľov).

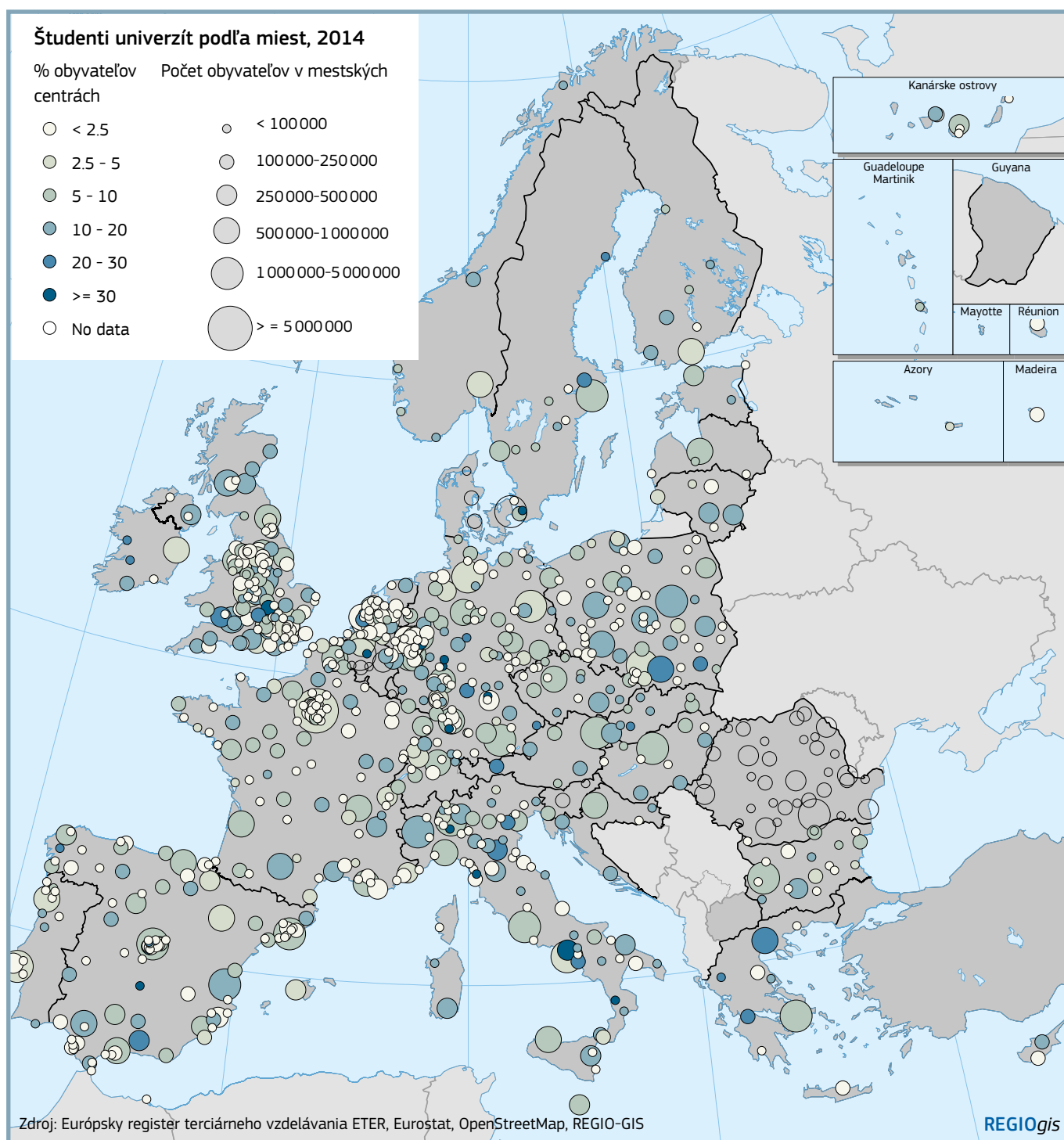
Študenti univerzít podľa miest, 2014

Univerzity môžu takisto zohrávať dôležitú úlohu, pokiaľ ide o sociálnu a hospodársku funkciu, ktorú poskytujú mestá. Študenti zapísaní na univerzitách v mestách predstavujú v priemere viac ako 6% obyvateľov mesta. Vyššie podiely sú najmä v stredne veľkých mestách (medzi 250 000 a 1 milión obyvateľov). V 38 mestách prekračuje počet študentov univerzít vydelených počtom obyvateľov miest 20%. Mnohé z týchto miest – napríklad Bologna (IT), Oxford (UK), Krakov (PL) a Leuven (BE) – sú sídlami univerzít už niekoľko storočí.

V tejto analýze sa spájajú údaje z Európskeho registra terciárneho vzdelávania (ETER) s priestorovým rozmiestnením obyvateľstva na úrovni 1 km² štvorcov siete a s odhadovaným časom cesty autom v ukončenej cestnej sieti.

ĎALŠIE INFORMÁCIE

ETER: <https://www.eter-project.com>

ZACHYTENÉ NA KAMERE V PORÝNÍ-FALCKU

Vďaka Európskemu fondu regionálneho rozvoja (EFRR) pomáha Porýnie-Falcko v programovom období 2014-2020 projektom v praxi prostredníctvom financovania výskumu a vývoja, podpory MSP, ako aj opatrení na zlepšenie ochrany klímy a cezhraničných projektov. EFRR je dôležitým pilierom podpory regionálneho hospodárstva v Porýní-Falcku vrátane inovácií, ktoré umožňujú spoločnostiam, obciam, výskumným zariadeniam a občanom využívať politiku súdržnosti EÚ.

01

04

05

02

06

03

07

01 Spoločnosť Dr. Boy vyvinula modulárny indexovací nástroj umožňujúci univerzálne vyrábať vstrekané diely a rôzne duté telesá.

02 V regióne Eifel Bitburg-Prüm bolo označených 14 turistických trás, ktoré majú dĺžku viac ako 220 kilometrov a prechádzajú skalnatou krajinou, hustými lesmi a kvitnúcimi lúkami.

03 Spoločnosť EWM vyvinula efektívne riešenia v oblasti zvárania kompatibilné s priemyslom 4.0, čo jej pomohlo vytvoriť pracovné miesta a zvýšiť predaj.

04 Spoločnosť Fischer vytvorila systém na zníženie spotreby energie a sladkej vody a využitie rozptýleného tepla pre vykurovacie okruhy, čím sa ročne ušetrí viac ako 80 ton CO₂.

05 Spoločnosť Gründungsbüros vytvorila a zriadila spoločné kancelárie na financovanie univerzít v mestách Kaiserslautern, Koblenz, Landau, Mainz a Trier.

06 Nové zariadenie na lekársku rádioterapiu vyvinuté spoločnosťou iRT Systems GmbH dokáže skontrolovať distribúciu predpísaného dávkovania pre pacientov v reálnom čase počas ožarovania.

07 Spoločnosť Schreinerei Gerlach vyvinula strojové centrum CNC (počítačové numerické riadenie) na zvýšenie konkurencieschopnosti a vytváranie stálych pracovných miest.

08 Spoločnosť SD Blechtechnologie investovala do svojho miesta výroby a zvýšila energetickú účinnosť, čím sa ročne ušetrí minimálne 40 ton CO₂.

09 V rámci projektu Wanderwunder Moselsteig Weinbergspfad sa vybuďovala trasa s dĺžkou 365 kilometrov pozdĺž departementu Mosela z Perlu do Koblenzu spájajúca miesta s kultúrnym významom a vidiecke lokality.

10 V spoločnosti Robotix sa prostredníctvom cezhraničnej spolupráce vytvárajú synergie v oblasti výučby a výskumu robotiky a bol zriadený stály výskumný klaster pre priemyselnú robotiku.

11 Partneri SESAM z Lorraine, Sárska, Luxemburska, Porýnia-Falcka a Belgicka vytvárajú príležitosti na získanie kľúčových kompetencií na cezhraničnom trhu práce.

12 V rámci projektu SeRaMCO sa vykonáva chemická analýza recyklovaných agregátov vo výrobe pevného, trvanlivého a stabilného betónu.

09

10

11

12

ĎALŠIE INFORMÁCIE

EFRR Porýnie-Falcko: www.efre.rlp.de

Interreg: <https://mwvlw.rlp.de/de/themen/wirtschafts-und-innovationspolitik/interreg/>

INFORMAČNÉ MIESTO

Vyčíslenie využívania prostriedkov pridelených z EFRR a KF na roky 2007-2013

Na konci leta 2018 Komisia uverejnila aktuálny finančný obraz využívania prostriedkov pridelených z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR) a z Kohézneho fondu (KF) na obdobie rokov 2007-2013.

Napriek výzvam, ktorým Európska únia čelí počas programového obdobia 2007-2013, využívanie finančných prostriedkov pridelených z EFRR a KF predstavuje na konci leta 2018 mieru 97,7%, pričom proces ukončenia sa rýchlo blíži.

Na začiatku viacročného finančného rámca (VFR) na roky 2007-2013 bolo z EFRR a KF členským štátom poskytnutých 270,9 mld. EUR na spolufinancovanie projektov s vysokou pridanou hodnotou pri znižovaní nerovnováh medzi regiónmi EÚ. Tento významný balík bol poskytnutý prostredníctvom dvoch hlavných cieľov: zblíženie a regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť. Tretí cieľ bol zavedený na posilnenie cezhraničnej spolupráce medzi členskými štátmi.

Aká bola výška platieb a strát?

V prvých troch rokoch rozpočtového cyklu boli vyplatené zálohy vo výške 23,9 miliardy EUR s cieľom zabezpečiť, aby sa programy mohli začať bez oneskorenia v dôsledku obmedzenia hotovosti. Okrem toho úhrady Komisie za pohľadávky prijaté medzi 1. januárom 2007 a 31. marcom 2017 (2018 pre nové členské štáty: Chorvátsko) dosiahli celkovú výšku 231 miliárd EUR, s výhradou hraničnej hodnoty 95% (s výnimkou Grécka), ktorou sa obmedzilo zvyšných 5% pridelených prostriedkov na použitie pri ukončení.

Táto vyrovnávací rezerva chráni záujmy daňovníkov EÚ tým, že sa zabezpečí, aby sa všetky neoprávnené sumy vyplatené členským štátom náležite vrátili. Z týchto vyhradených 5% (alebo viac, pokiaľ členské štáty nevyžadovali prostriedky

až po prahovú hodnotu) bolo do konca leta 2018 vyplatených 6,1 miliardy EUR 19 členským štátom a cezhraničným regiónom a 2,6 miliardy EUR zrušených (stratených) platieb 14 členským štátom a cezhraničným regiónom, pokiaľ ide o programy, ktoré už boli uzavreté alebo pred uzavretím.

Táto strata bola spôsobená tým, že členské štáty nepožiadali o zostávajúcich 5% vo svojej poslednej žiadosti, prípadne tým, že audítori Komisie zistili nezrovnalosti. V prípade, že 5% vyrovnávací rezerva nezahŕňala neoprávnené vyplatené sumy, na konci leta sa uskutočnili dodatočné vrátenia vo výške 12,3 milióna EUR vo vzťahu k dvom členským štátom a cezhraničným regiónom.

Vynaloženie prostriedkov pridelených z EFRR a KF podľa typu transakcie

mil. EUR	KF	EFRR	Celkom
Pôvodne pridelené prostriedky	70.075,0	200.822,2	270.897,2
Predbežné financovanie	7.478,9	16.413,4	23.892,3
Priebežné platby	58.730,0	172.221,9	230.951,9
Záverečné platby	2.204,6	3.926,4	6.131,0
Zrušené platby (n + 2/n + 3)	209,7	809,0	1.018,6
Zrušené platby pri uzavretí	790,1	1.786,7	2.576,9
Vrátené pri uzavretí (31/08/2018)	-	12,3	12,3
Stále otvorené prostriedky (31/08/2018)	661,6	5.664,8	6.326,4

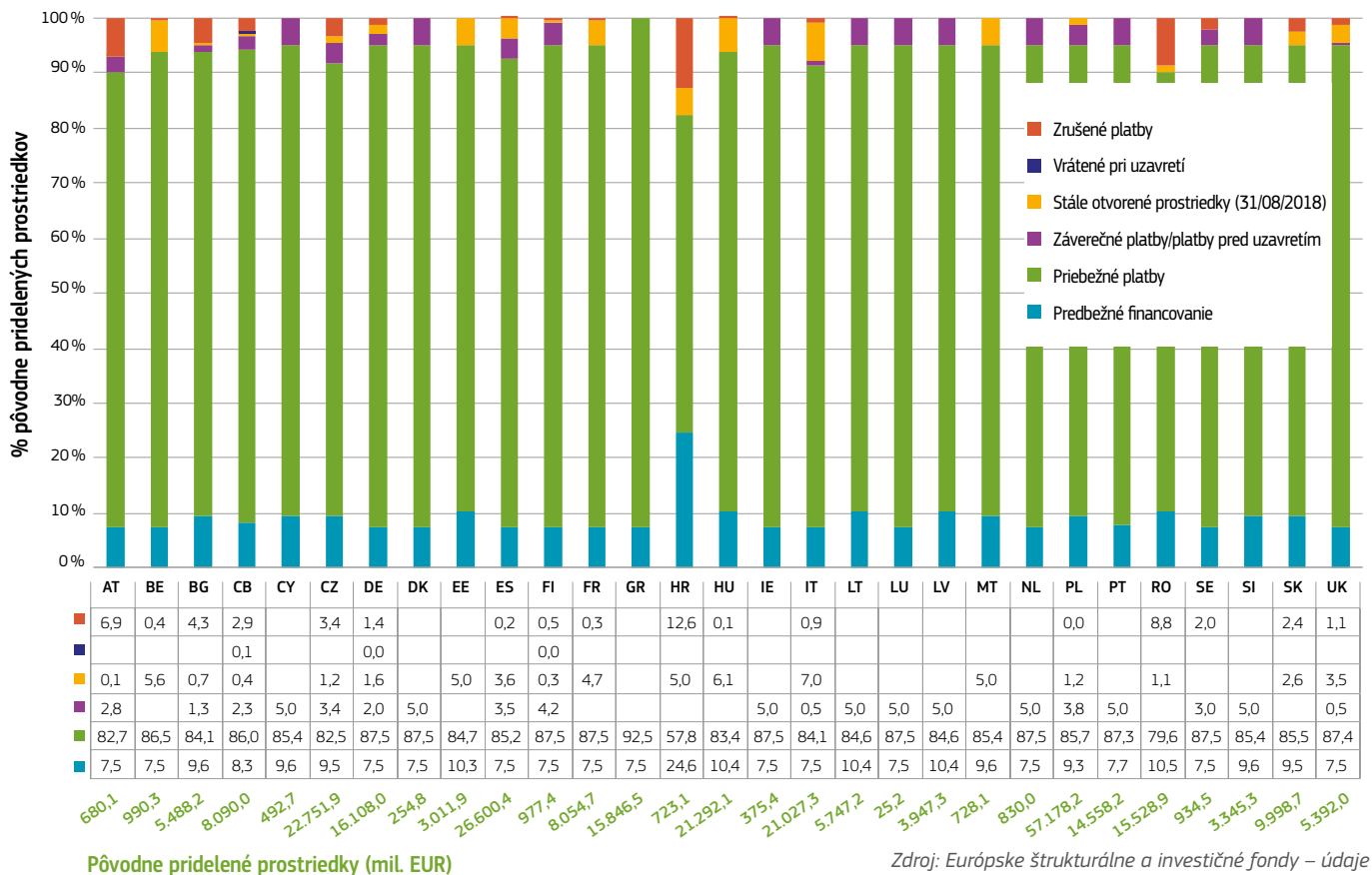
Vzhľadom na očakávaný rozsah investícií a dôraz na dosiahnutie účinných výsledkov Komisia zabezpečila finančnú disciplínu a podnietila rýchlejšie plnenie rozpočtu prostredníctvom pravidla „n + 2/n + 3“, pokiaľ ide o zrušenia záväzkov. Podľa tohto pravidla bol konečným termínom spotreby ročného záväzku „n“ 31. december druhého roka, s výnimkou členských štátov, ktorých HDP od roku 2001 do roku 2003 nedosahoval 85% priemeru EÚ25, pre ktoré bol stanovený konečný termín 31. december tretieho roka.

S cieľom vyrovnáť sa s vplyvom finančnej krízy Komisia povolila úľavu z vyššie uvedeného pravidla, pokiaľ ide o záväzkov z roku 2007, tým, že ho rozdelila na šesť častí a ku každému z rozpočtových záväzkov na roky 2008 až 2013 pripočítala jednu

šestinu rozpočtového záväzku na rok 2007. Ďalšia pružnosť sa prejavila v tom, že členským štátom, ktoré boli najviac postihnuté finančnou krízou, sa vyplatilo o 10% požadovaných nárokov navyše, čo umožnilo postupné vyčlenenie projektov medzi viacročné finančné obdobia a zmeny programov, aby sa prispôbili novým výzvam bez toho, aby to ovplyvnilo ciele politiky. Napriek tomu 12 členských štátov a cezhraničných regiónov prišlo v rámci pravidla „n + 2/n + 3“ týkajúceho sa zrušenia záväzkov o 1 miliardu EUR.

Celkový prehľad je uvedený nižšie, podľa členského štátu a typu transakcie, s úplnými sumami dostupnými na platforme otvorených údajov EŠIF: <http://europa.eu/!Pv48jv>.

Vynaloženie prostriedkov pridelených z EFRR a KF podľa typu transakcie a členského štátu

Máte nejaký problém, ktorý by ste chceli prebrať v rubrike **INFORMAČNÉ MIESTO** v budúcich číslach Panoramy?

Chceli by ste, aby sme na Platforme otvorených údajov EŠIF zverejnili nejaký finančný dátový súbor?

V takom prípade nám pošlite e-mail: REGIO-A3-BUDGET-TEAM@ec.europa.eu

Medziregionálna spolupráca funguje!

Začiatkom roku 2018 sa iniciatíva Interreg Europe rozhodla preskúmať politické zmeny a účinky, ktoré prinášajú projekty medziregionálnej spolupráce. V nedávnej správe bol zverejnený dostatok dôkazov o prínosoch.

Práca s partnermi je užitočná – ešte viac, ak sa s nimi vymieňajú možné riešenia a osvedčené postupy. Riešenia testované v jednej časti Európy sa môžu stať urýchľovačmi zmien v iných regiónoch zapojených do projektov medziregionálnej spolupráce.

Interreg Europe je celoeurópsky program pre medziregionálnu spoluprácu spolufinancovaný z Európskeho fondu regionálneho rozvoja. V projektoch Interreg Europe verejné a súkromné neziskové organizácie z celej Európy spolupracujú na politikách regionálneho rozvoja.

Ich spolupráca je „mäkká“. Vymieňajú si skúsenosti a osvedčené postupy s partnermi projektu a so zainteresovanými stranami v oblasti príslušnej politiky a spoločne hľadajú riešenia regionálnych výziev.

Vzhľadom na čas potrebný na dosiahnutie výsledkov boli dôkazy získané z predchodcu programu INTERREG IVC, ktorý spolufinancoval projekty medziregionálnej spolupráce od roku 2008 do roku 2014.

Prieskum medzi partnermi a rozhovory s vybranou skupinou poskytli dôkazy o mäkkej spolupráci, z ktorej vznikla skutočná zmena. Dvadsať príbehov v správe je dôkazom, ako môže výmena inšpirácie medzi projektmi priniesť zmeny a zlepšenia.

Príklady výhodnej spolupráce

Projekt **PROSESC** pomohol v stredisku na podporu inkubácií v kraji Norfolk County v Spojenom kráľovstve rozvíjať svoju víziu v oblasti inovácií, preniesť osvedčené postupy v oblasti podpory inovácií v dodávateľskom reťazci z Nemecka a stať sa inovačným centrom kraja.

” Bez projektu Hybrid Parks by neexistovali návrhy na tieto zábrady. Zelené plochy sa na Malte zvyčajne neprojektovali. Hybrid Parks bol podnetom na získanie odborných znalostí. “

Malcolm Borg, Heritage Enterprise, Hybrid Parks

ÚČINKY MEDZIREGIONÁLNEJ SPOLUPRÁCE

Finančná inštitúcia **FIN-EN** v talianskom regióne Lombardsko vyvinula nový súbor finančných nástrojov a IT systém na ich aplikovanie, vykazovanie a monitorovanie vďaka osvedčeným postupom preneseným zo Spojeného kráľovstva.

Prostredníctvom projektu **MOG** vytvorila maďarská Centrálna transdunajská regionálna rozvojová agentúra program mobility, ktorý spája ľudí, tovar a služby z vidieckych oblastí s okolitými mestami. Tento osvedčený postup prenesený z Nemecka pomohol znížiť vyludňovanie vidieka v regióne a znečisťovanie životného prostredia.

V rámci projektu **VITOUR LANDSCAPE** pomohli osvedčené postupy z Talianska a Rakúska nemeckému združeniu pre Horné údolie stredného Rýna zapísané do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO rozvíjať aktivity a iniciatívy na lepšiu ochranu a zachovanie prírodného dedičstva. ■

” Osvedčený postup bol iniciátorom značky, katalyzátorom, ktorý ukázal, že to je možné. Ľudia z Rakúska priamo vysvetlili, ako to môže fungovať. Bez výmen by sme neboli tak ďaleko. “

Nico Melchior, Združenie svetového dedičstva horného stredného údolia Rýna, VITOUR LANDSCAPE

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<https://www.interregeurope.eu/projectresults>

VÝMENA OSVEDČENÝCH POSTUPOV... A ÚSPECHOV

- › V Rumunsku používajú klastre novú schému podpory na zlepšenie svojho riadenia založenú na osvedčených postupoch od partnerov z Francúzska, Rakúska a Maďarska (CLUSTERIX),
- › Rakúsky Linz má nový pracovný priestor pre kultúrny a kreatívny priemysel inšpirovaný osvedčeným postupom z Fínska (CREA.RE),
- › Oakenshaw v Spojenom kráľovstve podporil výstavbu veterného mlyna s cieľom poskytnúť komunite príjmy pre iné energeticky účinné projekty vďaka skúsenostiam poskytnutým dánskym partnerom (REENERGY),
- › Linköping vo Švédsku sa s pomocou talianskeho partnera (Hybrid Parks) podieľal na rozvoji mestského záhradkárstva a prístupu k učeniu vonku s cieľom posilniť sociálnu súdržnosť vo svojej komunite.

PROJEKTY

SPOLOČNOSŤ ECOWAVE ZÍSKALA OCENENIE ENERGY GLOBE ZA ROK 2018 ZA GIBRALTÁR

**CELKOVÉ INVESTÍCIE
224 497 EUR**

**PRÍSPEVOK EÚ
67 349 EUR**

Pri projekte elektrárne Wave Energy sa využila poloha britského zámorského územia Rock of Gibraltar na mori na výrobu a dodávku elektrickej energie do miestnej siete. Okrem toho, že projekt prispel ku komercializácii energie z morských vln na celom svete, vznikli aj pracovné príležitosti pre niekoľko miestnych priemyselných odvetví.

O cenenie Energy Globe sa odovzdáva projektom, ktoré buď šetria a chránia naše životné prostredie a zdroje, alebo sú zamerané na energiu z obnoviteľných zdrojov a udržateľné najlepšie postupy. Prostredníctvom financovania z Európskeho fondu regionálneho rozvoja pilotný projekt ECOWAVE preukázal, že energia z morských vln je účinné a hospodárne riešenie pre miesta, ktoré sú príliš malé na umiestnenie solárnych panelov a veterných elektrární.

Zariadenie ECOWAVE bolo inštalované na bývalom obrannom móle z druhej svetovej vojny na Rock of Gibraltar. Robustnými „ramenami“ sú k mólu pripevnené jedinečne tvarované plávajúce stĺpy: ako pri pohybe vln stúpajú a klesajú, biodegradovateľná kvapalina sa prenáša do elektrárne na brehu, kde sa mení na tlak tekutiny. Tým sa roztáča generátor, ktorý vyrába čistú elektrinu a prenáša ju do gibraltárskej siete.

Obchodné prepojenia

Pilotná elektráreň s využitím morských vln bola úspešne napojená na gibraltársku sieť bez toho, aby došlo k výkyvom dodávok alebo poškodeniu. Po prekonaní niekoľkých prekážok komercializácie v odvetví výroby energie z morských vln ECOWAVE využila svoje inovatívne technológie a polohu na pevnine a vznikla elektráreň na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov za podstatne nižšie náklady než pri predchádzajúcich pokusoch v oblasti energie z morských vln.

Vďaka pilotnému projektu sa takisto znížili účinky extrémneho počasia na mori tým, že najväčšia časť elektrárne je na pevnine, kde je ľahšie prístupná a udržiavateľná. Systém tiež dokáže reagovať na údaje z plávajúcich stĺpov v reálnom čase – keď je výška vlny príliš veľká, aby ju systém zvládol, plávajúce časti sa automaticky zdvihnú nad hladinu vody a po skončení búrky sa prevádzka opäť obnoví.

Zelená energia

Veľké úsilie sa investovalo aj do toho, aby sa zabezpečilo, že ECOWAVE rešpektuje požiadavky regiónu týkajúce sa životného prostredia a cestovného ruchu. Elektráreň je inštalovaná v nepoužívanom vlnolame, nepredstavuje žiadne riziká pre navigáciu plavidiel, je menej viditeľná z pobrežia a hlavných pláží a nespôsobuje hluk.

Systém nespôsobuje žiadne narušenie miestneho morského života, pretože pláva na povrchu a je pripojený iba k mólu (ktoré je umelou štruktúrou), nie k morskému dnu. Okrem toho, biodegradovateľná hydraulická kvapalina používaná v zariadení nespôsobuje znečistenie.

Z regenerácie móla, ktoré bolo predtým uzavreté a teraz je pre návštevníkov otvorené, má úžitok aj cestovný ruch a obchod Gibraltar.

Spoločnosť Eco Wave Power už zaregistrovala 13 nových patentov a prekročila svetový rekord za čas pripojenia k sieti. Plánuje aj 5-megawattovú elektráreň s využitím morských vln na pevnine, ktorá poskytne britskému zámorskému územiu 15 % elektrickej energie. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<http://www.ecowavepower.com/>

PROJEKTY

OBNOVITELNÝ „ENERGETICKÝ KOPEC“ ENERGY HILL V HAMBURGU ROZŠIRUJE HORIZONTY

CELKOVÉ INVESTÍCIE
9 140 000 EUR

PRÍSPEVOK EÚ
4 435 703 EUR

Bývalý násyp so skládkou odpadu bol pretvorený na nový orientačný bod Hamburgu. Energy Hill v Georgswerderi poskytuje obyvateľom a návštevníkom nemeckého mesta energiu z obnoviteľných zdrojov, informačné centrum a zelený priestor.

V rámci medzinárodného stavebného veľtrhu v Hamburgu bolo vypracovaných a realizovaných mnoho projektov pre udržateľný a sociálne vyvážený rozvoj vnútorných častí miest šetrný k životnému prostrediu. Zahŕňalo to súťaž o prestavbu bývalej skládky v okrese Georgswerder, na najväčšom riečnom ostrove v Európe na rieke Labe. Projekt bol dokončený v roku 2013 a použil sa v ňom výherný dizajn.

Z toxického násypu symbol energie z obnoviteľných zdrojov

Po desaťročia sa odpad z domácností a toxický priemyselný odpad v Georgswerderi ukladal na skládku. Do konca 70. rokov 20. storočia bola prevádzka skládky zrušená, no zistilo sa, že do podzemnej vody unikajú dioxíny. Násyp vysoký 40 m a podložie sa museli riadne zaistiť vodotesnou plastovou membránou. V priebehu niekoľkých rokov sa vykonávali technické práce na zabezpečenie lokality a ochranu podzemných vôd.

Lokalita bola potom pokrytá pôdou a teraz je z nej zelený kopec s lúkami a kríkmi. S využitím vynikajúcich veterných podmienok boli v 90. rokoch na kopci postavené prvé veterné turbíny. Vysokovýkonné veterné turbíny a solárne panely v súčasnosti dodávajú elektrinu do tisícov domácností.

Energy Hill je od roku 2013 otvorený pre verejnosť. Každý, kto sa chce dozvedieť viac, môže navštíviť informačné centrum s interaktívnymi multimediálnymi displejmi a spoznať históriu lokality a získať informácie o tom, ako bola transformovaná.

Návštevníci sa môžu dozvedieť aj o modernom odpadovom hospodárstve, metódach recyklácie a oveľa viac – najmä preto, že budova umožňuje detailný pohľad na technické zariadenia a inštalácie na úpravu podzemných vôd a výrobu energie z obnoviteľných zdrojov. Centrum je energeticky úsporné.

Energy Hill je len jedným zo zelených priestorov v okrese Georgswerder. Ľudia môžu na kopec vyjsť, prechádzať sa po zakrivenej promenáde na vrchole a vychutnať si pritom čerstvý vzduch a pôsobivý výhľad na prístav a centrum mesta. Cesta poskytuje moderný priestor na rôzne aktivity.

Táto cesta je navrhnutá tak, aby vyzerala ako biely krúžok okolo kopca, ktorý je vidieť už zďaleka – orientačný bod pre Hamburg. V noci je osvetlená LED osvetlením. Slučka je vyrobená z recyklovateľných materiálov, pričom jej nekonečný tvar symbolizuje význam recyklácie a obehového hospodárstva. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<https://www.facebook.com/energieberggeorgswerder/>

PROJEKTY

V RUMUNSKU BUDE OTVORENÉ ŠPIČKOVÉ CENTRUM LASEROVEJ TECHNOLOGIE A JADROVEJ FYZIKY

**CELKOVÉ INVESTÍCIE
310 946 691 EUR**

**PRÍSPEVOK EÚ
255 933 558 EUR**

V roku 2019 má v rumunskom meste Măgurele začať fungovať moderné zariadenie na výskum fotonukleárnej fyziky a jej aplikovanie využívajúce laserové technológie.

Projekt Extreme Light Infrastructure-Nuclear Physics (ELI-NP) je súčasťou širšieho európskeho podniku, ktorý zahŕňa aj zariadenia v Maďarsku (ELI Attosecond Light Pulse Source) a Českej republike (ELI-Beamlines).

Zariadenie bolo vybavené dvoma ramenami vysokovýkonného laserového systému a začalo sa testovanie troch laserových lúčov, ktoré majú potenciálny výkon 100 terawattov, 1 petawatt a 10 petawattov. Takisto prebieha výstavba systému prenosu laserového lúča.

Obchodné prepajenia

Niektoré laboratória v zariadení sú už v prevádzke, napríklad laboratória pre optiku a experimentálnu cieľovú výrobu. Cieľové laboratórium ponúka širokú škálu zariadení na výrobu mikroúrovňových a nanoúrovňových štruktúr vrátane systému na výrobu nanoštruktúr na pevných cielech pre lepšiu absorpciu laserových impulzov a neustále sa modernizuje.

Výskumníci z tohto laboratória začali pripravovať ciele na počiatkové experimenty s vysokovýkonnými laserami. Laboratórium sa takisto podieľa na magisterských a doktorandských vzdelávacích programoch v oblasti mikro- a nanotechnológií.

V zariadení prebieha inštalácia systému gama lúčov a konštrukcia nástrojov pre experimenty s gama lúčmi, a to aj s niektorými nástrojmi pripravenými na použitie. Hlavnou prioritou v tejto oblasti je vytvorenie experimentov pre lúče gama s nízkou a vysokou energiou. Výskumní pracovníci ELI-NP spolupracujú

s medzinárodným vedeckým výborom a úspešne vykonali prípravny experiment na univerzite Duke University v USA. Tieto štúdie budú pokračovať v rámci projektu ELI-NP.

Špecifikom výskumu v zariadení sú experimenty v oblasti nukleárnej rezonančnej fluorescencie (NRF) – proces, v ktorom jadro absorbuje a vyžaruje lúče gama. Svojím vybavením bude môcť účinne detegovať lúče gama v prítomnosti vysokého žiarenia a technika NRF sa bude používať na presnú 3D rádiografiu a tomografiu, ktorá umožní zobrazenie vnútornej formy alebo prierezov objektov. Je to atraktívna technika na nedeštruktívnu analýzu širokého spektra materiálov.

Vyvíja sa tu aj prístroj známy ako tzv. silicon strip array na meranie reakcií súvisiacich s astronomickými udalosťami, ako je veľký tresk alebo výbuchy supernov.

Na projekte ELI-NP v súčasnosti pracuje viac ako 150 výskumníkov z 26 krajín a prebieha nábor na medzinárodnej úrovni s cieľom dosiahnuť do roku 2020 počet 300 zamestnancov. Schéma otvoreného prístupu sprístupní nové zariadenie ľuďom z iných pilierov ELI, ako aj externým vedeckým používateľom. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<http://www.eli-np.ro/>

PROGRAM

18.-19. OKTÓBRA

Sofia (BG)

7. výročné fórum EUSDR

19. OKTÓBRA

Brusel (BE)

Politika súdržnosti po roku 2020 a prechod v záujme udržateľnosti

20.-21. NOVEMBRA

Innsbruck (AT)

2. výročné fórum EUSALP

PRÁVNE UPOZORNENIE

Európska komisia ani žiadna osoba konajúca v mene Európskej komisie nenesú zodpovednosť za možné použitie uvedených informácií.

Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2018

PDF: ISSN 1725-826X

Opakované použitie je povolené pod podmienkou uvedenia zdroja.

Politika opakovaného použitia dokumentov Európskej komisie sa riadi rozhodnutím 2011/833/EÚ (Ú. v. EÚ L 330, 14.12.2011, s. 39).

Na akékoľvek použitie alebo reprodukciu fotografií alebo iných materiálov, ktoré nepodliehajú autorskému právu EÚ, je nutné žiadať o povolenie priamo držiteľov autorského práva.

Tento časopis sa tlačí v angličtine, francúzštine, nemčine, bulharčine, gréčtine, španielčine, taliančine, poľštine a rumunčine na recyklovanom papieri. Je dostupný online v 22 jazykoch na adrese: http://ec.europa.eu/regional_policy/sk/information/publications/panorama-magazine/

Obsah tohto vydania bol uzavretý v septembri 2018.

© Európska únia, 2018

Printed in Belgium

FOTOGRAFIE (STRANY):

Obal: Letecký pohľad na Vilnius, Litva © Thinkstock/prosign

Strana 3: © Európska únia

Strana 4: © iStock/vencavolrab

Strana 6: © iStock/ronstik

Strana 7: Martin Eichtinger © Philipp Monihart

Strana 8: © Bukurešť, Rumunsko

Strana 9: © EuropaBüro der Bayerischen Kommunen

Strany 10, 11: © Svetová banka

Strany 12 až 15: © Európska únia

Strana 16: Nemocnica v Kalisze, Poľsko © Andrzej Kurzynski; víťaz online kvízu © Európska únia

Strana 17: Port de Vilanova i la Geltrú, Španielsko © Sophie Pedrosa; vysoké pece Belval, Luxembursko © Alex Kaousche; hviezdne dráhy za dehydrovanými kalovými silami, Portugalsko © Eduardo Ventura

Strana 18: © iStock/GilesMetcalfe

Strana 19: © Maria Ward Brennan

Strana 21: © Stefania Manca; © Håkon Jentoft; © Valentina Schippers-Opejko

Strana 22: © Eurocities

Strana 24: © Thinkstock/shirophoto

Strana 25: © Európska únia

Strana 26: Medellín © Thinkstock/jtinjaca; Udajpur © Thinkstock/ Babul Bhatt; Čeng-čou © Thinkstock/tenglong guo; Montreal © Thinkstock/rabbot75_jst

Strana 27: © Mesto Mannheim

Strana 28: © iStock/Krivinis

Strana 31: © Smart Park Visaginas; © Jura

Strana 32: © Life Sciences Center

Strana 33: © Obec Klaipeđa

Strana 34: © Ministerstvo financií, Litva

Strana 38: 1 © Dr.Boy; 2 © Eifel Bitburg-Prum;

3 © EWM; 4 © Fischer; 5 © Grundungsburos;

6 © iRT Systems GmbH; 7 © Schreinerei Gerlach;

8 © SD Blechtechnologie; 9 © Moselsteig Weinbergspfad;

10 © Robotix; 11 © SESAM; 12 © SeRamCo

Strana 44: © Eco Wave Power Ltd

Strana 45: Energieberg © Stadtreinigung Hamburg

Strana 46: © ELI-NP

ZOSTAŇME V KONTAKTE

ec.europa.eu/regional_policy
cohesiondata.ec.europa.eu

@EUinmyRegion

EUinmyRegion

[flickr.com/euregional](https://www.flickr.com/euregional)

EUinmyRegion

euinmyregion

ec.europa.eu/commission/2014-2019/cretu_en
 @CorinaCretuEU

Úrad pre publikácie

Európska komisia
 Generálne riaditeľstvo pre regionálnu a mestskú politiku
 Komunikácia – Agnès Monfret
 Avenue de Beaulieu/Beaulieuilaan 1 – B-1160 Bruxelles/Brussel
 E-mail: regio-panorama@ec.europa.eu